

VINERI · 13 IANUARIE 2006 · ANUL LVI NR. 2

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Concertul de la Marginea Lumii
Credința care ne unește
„Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor...”

CALENDAR ORTODOX

16 ianuarie, luni – Închinarea cinstitului lanț al Sf. Apostol Petru; Sf. Mucenic Pevsip și cei împreună cu el
17 ianuarie, marți – †) Cuviosul Antonie cel Mare
18 ianuarie, miercuri – † Sfinții Atanasie și Chiril, Arhiepiscopii Alexandriei
19 ianuarie, joi – Cuvioșii: Macarie Egipteanul, Arsenie și Marcu; Sf. Muceniță Eufrazia
20 ianuarie, vineri – † Cuviosul Eftimie cel Mare; Sf. Mucenici Vas și Eusebiu
21 ianuarie, sâmbătă – Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mucenici: Neofit, Evghenie, Valerian, Candid și Achila
22 ianuarie, duminică – Sf. Apostol Timotei; Sf. Mucenic Cuv. Anastasie Persul

AGENDĂ

16 ianuarie

1927 – are loc prima audiție, la Oradea, a „Sonatei a III-a pentru vioară și pian în caracter popular românesc”, de George Enescu, interpretată la vioară de compozitor.

17 ianuarie

1785 – s-a născut, la Giula, Moise Nicoară, fiul preotului Petru Nicoară și Maria Șerban, ctitorii Catedralei Sf. Nicolae din Giula.

18 ianuarie

1848 – s-a născut, la Șiria, jud. Arad, Ioan Slavici, primul scriitor al Ardealului în ordinea valorii și importanței.

19 ianuarie

1951 – a murit, la București, Constantin C. Nottara, violonist, compozitor, pedagog și critic muzical român.

20 ianuarie

1818 – a murit, la Timișoara, Dimitrie Țichindeal, învățător, traducător și animator cultural de factură iluministă.

1984 – a murit Johnny Weissmüller, înotător și actor („Tarzan”).

21 ianuarie

1756 – s-a născut compozitorul W. A. Mozart.
1821 – s-a născut omul politic Vincențiu Babeș, fruntaș al luptei de emancipare națională românească.

22 ianuarie

1821 – Tudor Vladimirescu a întărit mănăstirea Tismana pentru a dispune de o bază de rezistență.

Poza săptămânii

Are Grigore Leșe o hore:

„Cine bea e om cuminte,
cine nu bea n-are minte.”

Budapesta

Versuri și expoziție
în amintirea lui Mihai Eminescu

Cu prilejul aniversării nașterii poetului național Mihai Eminescu, Institutul Cultural Român din Budapesta organizează luna viitoare, 16 ianuarie, o manifestare intitulată „Versul eminescian”, după care va avea loc vernisajul expoziției „Reliefuri și textile”. „Versul eminescian” va cuprinde recitalul actriței Lucia Mureșan, decan al Facultății de Teatru de la

Universitatea „Spiru Haret” din București, alături de care vor evolua și studenții săi Ina Rusei și Cătălin Ciurdar. În cadrul expoziției „Reliefuri și textile” vor expune artiștii Lukács Katalin și Lachner Zoltán.

Manifestarea va avea loc la sediul Institutului Cultural din Budapesta, strada Izsó nr. 5, începând de la ora 18.00.

Rita Pățaș

Jula

Recital din poeziile
lui Eminescu

Evenimentelor închinatelor memoriei marelui poet român Mihai Eminescu li se va alătura și un scenariu cu poezii, care va avea loc la 16 ianuarie, la școala românească din Jula. Elevii Școlii generale și ai Liceului Românesc vor urmări un program de o oră cu poezi-

ile poetului național, în interpretarea regizorului orădean Eugen Țugulea. După evoluarea la Jula, actorul român va susține programul liric și la școala din Micherechi, ca apoi să ofere scenariul eminescian și elevilor din Apateu.

R. Pățaș

Telefonul redacției: 66/463-152

Arad

Simpozion dedicat gărilor
din Arad și Bichiș

Prima acțiune majoră din acest an a Complexului Muzeal Arad a început în această săptămână, la 12 ianuarie, făcând parte integrantă dintr-un program internațional pe care această instituție îl derulează împreună cu Muzeul „Munkácsi Mihály” din Bichișciaba. Este vorba despre un simpozion dedicat proiectului „Gări și trasee culturale transfrontaliere”, proiect la care au colaborat specialiști de la cele

două muzee din Arad și Bichișciaba. În cadrul acestuia, au fost cercetate mai multe stații de căi ferate din județele Arad și Bichiș, pe mai multe trasee prestabilite, organizându-se inclusiv expoziții cu fotografiile realizate pe parcursul derulării cercetărilor. La încheierea proiectului vor fi publicate, într-o ediție bilingvă, toate rezultatele cercetărilor și va fi făcut inclusiv un film documentar.

I. Kaupert

www.romanul.hu

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Concertul lui Grigore Leșe, în Catedrala Sf. Nicolae
(Foto: Eva Iova)

Serbare
eminesciană

La solicitarea Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, elevii școlilor generale românești din Micherechi și Chitighaz, vor prezenta duminică, 15 ianuarie, un program de versuri și cântece, închinat zilei de naștere a marelui poet român Mihai Eminescu. Programul va avea loc în bisericile ortodoxe din cele două localități, după terminarea Sfintei Liturghii.

A.L.Crișan

Bal românesc
pe țară

Sezonul balurilor tradiționale va începe în acest an cu balul românesc pe țară. În organizarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și a Centrului de Documentare și Informare al AȚRU, balul pe țară va avea loc pe 21 ianuarie, la Centrul Cultural Românesc din Jula, cu începere de la ora 19.00. Participanții se vor putea bucura de muzică și dansuri populare, nelipsind nici tombola.

Biletele de intrare vor costa 4.000 de forinți (cu cină), și pot fi procurate la Oficiul Autogovernării de pe strada Eminescu nr. 1 din Jula.

R. P.

Grigore Leșe s-a născut în 1954, în Stoiceni, sat izolat de munte din Țara Lapușului (Maramureș), spațiu cu care mărturisește că se identifică, considerându-l mai degrabă o entitate spirituală decât un teritoriu politico-administrativ.

Prima parte a copilăriei și-a petrecut-o aici, ascultând bătrânii „horind” (a hori – a doini) în cel mai arhaic stil cunoscut în muzica tradițională românească, și anume „în grumaz”. Este vorba de acel tip de doină denumit de Bartók și Brăiloiu „hore lungă” și cunoscut mai ales sub denumirea de „hore cu noduri”. Sunt cântece triste, horite la ne-
caz, de unul singur, în intimitate, cu texte repetitive, amintind ca sonoritate de cântarea psaltică. Grigore Leșe insistă asupra faptului că țăranului din Lăpuș nu-i plăcea să fie văzut când horea, pentru el horitul era o terapie pe care și-o aplică singur. De aceea nu horea niciodată ziua ci seara, pe lună, și dimineața, la răsărit, „ca să aibă puterea asupra zilei și nu ziua asupra lui”. Instrumentele la care cânta erau cele pastorale: fluier, caval, tilincă.

Cu toată această încărcătură spirituală, cu acea magie a sonorităților pastorale și totodată cu misterul spațiului generator, a urcat Grigore Leșe pe scenă încercând prin voce și interpretare să creeze o imagine a dorului, o imagine a dealurilor, o imagine a vieții țăranului român de odinioară și a reușit să creeze o atmosferă care deșteaptă sau răscolește în tine cele mai profunde sentimente, creează o stare. Poate de aceea glasul lui, așa cum scria George Stanca, „este de un tragism nemaipomenit”. „Poate cânta Grigore Leșe cea mai a naibii învârtită, eu tot la moarte mă gândesc; în glasul lui găsesc parcă avertismentul divin dat nouă, românilor, să fim atenți la faptul că ne stingem încet. Sau, și mai rău, că ne sinucidem ca neam.”

Un concert Grigore Leșe întotdeauna impresionează, emoționează, nu poate lăsa pe nimeni indiferent.

Întorcându-ne la firul biografic este important de amintit faptul că Grigore Leșe, imediat după absolvi-

O voce unică: Grigore Leșe

rea Liceului de Muzică din Baia-Mare (1974), a revenit în Țara Lapușului unde cu o impresionată perseverență și energie a reușit să revigoreze muzica tradițională în toate satele din zonă, conducând coruri de copii (unul dintre acestea ocupând locul I la nivel național în 1980), de bărbați (printre care Corul din Libotin format din 108 bărbați) numeroase grupuri vocale și patru coruri bisericești, care asigură și astăzi desfășurarea ritualului ortodox. În toată această perioadă Grigore Leșe nu a concertat. A vegheat ca ceea ce mai rămăsese din vraja care i-a marcat copilăria să nu dispară, a îmbrăcat copiii în port popular, se îmbrăca și el cu straie țărănești, își punea clopul – întotdeauna clopul – și mergea alături de oamenii lui la muncă, la nunți, la înmormântări. Demn de reamărcat este faptul că Grigore Leșe nu a renunțat nici astăzi la clop, îl poartă cu mândrie atât în București cât și în toate metropolele europene, transformându-l într-un fel de simbol al său.

Dorința de a se perfecționa ca muzician l-a făcut pe Grigore Leșe să „ia drumul Clujului”, la o vârstă a maturității, când altul în locul lui se putea considera pe deplin împlinit profesional. A urmat cursurile Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca,

secția Fagot, dar cu toate acestea, deși așa cum susține compozitorul Valentin Timaru „prin talentul său putea să aleagă o cale mai comodă, a fost un fagotist care s-a prezentat la nivelul exigenței profesionale, putea să cânte în una din orchestrele bune ale Europei și să aibă o viață mult mai liniștită”, Grigore Leșe s-a întors la obârșii. A publicat o carte intitulată chiar așa – „La Obârșii” – care cuprinde o parte din liniile melodice și textele notate de el în anii petrecuți în Țara Lapușului și – pentru prima oară – a început să se ocupe de el ca interpret de muzică tradițională.

A reușit să atingă performanțe de necontestat deoarece a urcat pe scenă nu ca țăran ci ca un muzician complex, care a studiat folclorul zonei peste 20 de ani și comparându-l cu muzici din spații etnofolclorice îndepărtate a conștientizat filonul ancestral, valoarea extraordinară a acestuia și – în deplină cunoștință de cauză – și-a asumat promovarea lui.

A fost ambasadorul muzicii tradiționale arhaice românești în toată lumea. A prezentat recitaluri în cadrul celor mai importante manifestări culturale de gen precum Festivalul „Vocile Lumii”, Bloomington, Indiana 1995; Festivalul Smithsonian’s Folk Live, Washington 1999; Festivalul

Montmartre, Paris 2002; Festivalul „Fest Der Kontinente” 2003; „Celebrazile Milenariului Abație Sf. Nil 1004-2004” Roma, 2003, „Zilele Culturii Române la Madrid” 2004; Olimpiada Culturală de la Atena 2004, Expoziția Mondială de la Aichi, Japonia 2005.

Concertele lui Grigore Leșe sunt mereu altele: de la spectacole one-man-show, în care interpretează vocal și instrumental (fluier, tilincă, toacă, dobă) piese folclorice în cea mai arhaică manieră cunoscută la noi, la concerte complexe în care folosește un acompaniament minim asigurat de un trio transilvan (vioară, violă, contrabas), grupuri vocale, momente de dans contemporan.

O colaborare interesantă este aceea cu coregrafa Liliana Iorgulescu în spectacolul de dans „Sarea Pământului” unde, într-un context de o modernitate debordantă în care totul este simbol arhetipal, Grigore Leșe aduce în scenă folclorul românesc arhaic în forma sa cea mai pură.

A cântat în studioul de concerte al Radiodifuziunii Române, dar și la Radiodifuziunea din Berna, Laussane, Zurich. A cântat la Catedrala Mitropolitană din Timișoara dar și în Catedrala Sf. Petru din Strasbourg, Gethsemanekirche din Berlin, Biserica San

Nilo din Roma și Catedrala din Santiago de Compostela.

Muzica sa asigură coloana sonoră a filmului artistic „The Pharaon” 2003, al regizorului sârb Sinisa Dragin și a fost folosită în drama istorică despre Regina Maria Stuard a Scoției „Ganpowder, Treason and Plot”, producție BBC 2004. Este impresionant cum se aude vocea lui Grigore Leșe cântând „Trimis-o Împăratu carte” sau „Nu gândească tăt omu” într-un film artistic vorbit în engleza veche, cu câtă sensibilitate și cât profesionalism sunt suprapuse sonoritățile românești pe imagini ce vin dintr-o altă zonă...

Cu toate că a avut o activitate concertistică extrem de densă, Grigore Leșe a continuat să cerceteze, să se perfecționeze ca muzician, reușind să-și susțină exemplar teză de doctorat, efort răsplătit de comisia de specialitate cu calificativul maxim „Summa cum Laude”. Doctor în muzică, Grigore Leșe este din nou profesor, dar de data aceasta la cea mai prestigioasă universitate din România: Universitatea București, Facultatea de Litere, unde predă cursul „Introducere în Etnomuzicologie”.

Nefiind adeptul înregistrărilor, Grigore Leșe nu are un material discografic numeros, însă toate producțiile muzicale de până acum (1996 – „Cântec pastoral”, Casa de Discuri „Amori”, Laussane; 2000 – „Cântece de Cătănie” și 2003 – „Hori”, Societatea de Concerte Bistrița; 2004 – „Horile Vieții” și „Așteptând Crăciunul”, Casa de Discuri ROTON) poartă amprenta autenticității și a bunului gust.

Recurgând la o adevărată arheologie muzicală, Grigore Leșe a înțeles pericolul poluării folclorului tradițional și a semnalat de fiecare dată faptul că se pierde sensul ancestral al cântecului țărănesc, profund interiorizat, care tinde acum să ia locul muzicii lăutărești, însoțitoare de petreceri.

Și mai înțeles că muzica tradițională nu se învață la școală, nici nu evoluează ca structură, ci se moștenește și se transmite din generație în generație precum limba maternă.

I. G.

O nouă viză de ședere în Ungaria

Autoritățile ungare au introdus de la 1 ianuarie 2006 o nouă categorie de viză, tip D, pe care o pot obține ungurii din țările europene pentru ședere în Ungaria, pe o durată mai mare de 90 de zile. Solicitanții „vizei naționale” sau „de categoria D” trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de lege cu privire la eliberarea vizei. Așadar, trebuie să facă dovadă confirmării asigurării

condițiilor de locuință și întreținere, iar condițiile eliberării vizei au legătură exclusiv cu limba și cultura maghiară și cu relațiile familiale.

Pentru primirea vizei speciale de ședere sunt îndreptățiți, dincolo de toate acestea, cei care doresc să se afle pe teritoriul Ungariei în scopuri precum păstrarea, cultivarea limbii maghiare sau păstrarea identității cultura-

le, naționale, dar și participarea la forme de învățământ și studii în afara formelor de învățământ superior recunoscute de către stat sau întărirea relațiilor de familie, cu excepția reîntregirii familiei în Ungaria. Chiar și în cazul îndeplinirii condițiilor generale, dintre cetățenii români care doresc să călătorească în Ungaria în scopurile menționate mai sus pot primi o astfel de viză specială de ședere doar aceia care doresc să se afle pe teritoriul maghiar timp de mai mult de 90 de zile fără întrerupere.

Viza națională nu dă dreptul la ședere în scopul angajării în muncă, obținerii de venituri, perfecționării studiilor științifice sau de altă natură. Viza se obține în România de la serviciile consulare ale Ungariei de la București, Cluj și Constanța.

Rita Păcșay

Vama din Bățania

Condiții mai simple de intrare în spațiul Schengen pentru români

Ministrul român al administrației și internelor, *Vasile Blaga*, prezent, săptămâna trecută, la analiza activității Poliției de Frontieră Române pe anul 2005, a apreciat ca multumitoare prestația polițiștilor care lucrează sub această armă. Printre altele, ministrul Blaga a anunțat că, începând cu data de 1 martie 2006, condițiile de intrare în spațiul Schengen ale românilor vor fi simplifica-

te. Motivul acestui lucru îl constituie scăderea drastică a persoanelor care sunt returnate din această zonă, în parte și datorită aplicării mai eficiente a legislației care reglementează libera circulație a cetățenilor români în spațiul Uniunii Europene.

Alături de inspectorul general al Poliției de Frontieră, chestor *Nelu Pop*, ministrul Blaga a declarat că anul 2006 va fi cel mai greu din

istoria acestei instituții, deoarece este anul premergător aderării României la Uniunea Europeană. Blaga a făcut referire, în special, la faptul că România va avea 25% din granița Uniunii Europene. Ministrul de interne a precizat că instruirea polițiștilor de frontieră trebuie îmbunătățită, în cel mai scurt timp posibil, pentru ca aceștia să se alinieze la standardele vestice. R. P.

Cooperare transfrontalieră din fonduri PHARE

În urma obținerii opiniei pozitive a Comitetului de Gestiune PHARE, Comisia Europeană a adoptat săptă-

mâna trecută deciziile de aprobare pentru programele PHARE CBC de Cooperare Transfrontalieră 2005

pentru România, informează site-ul Euroregiunii DCMT. Suma totală pe care România o primește prin aceste programe pentru cele cinci granițe se ridică la 34 milioane de euro. Din aceasta, câte 5 milioane de euro revin granițelor cu Ungaria și Serbia-Muntele Negru.

Printre obiectivele acestor programe figurează cooperarea între regiunile, comunitățile și autoritățile locale de o parte și de alta a frontierei în scopul promovării bunei vecinătăți și a stabilității sociale.

R. P.

Creatori timișoreni în Ungaria

La Centrul Cultural „Prietenia” din Százhalombatta, a fost vernisată, în cursul săptămânii trecute, expoziția a douăzeci de artiști plastici din Timișoara, intitulată „Lumea formelor”. În cadrul vernisajului au prezentat lucrările plasticienilor timișoreni criticul de artă *Sümeği*

György din Budapesta și președintele filialei din Timișoara a Uniunii Artiștilor Plastici *Szekernyes János*.

Expoziția a fost organizată de graficianul *Jakabházi Sándor*, profesor la facultatea de arte a Universității de Vest din Timișoara.

R. P.

Cooperare româno-maghiară

Bunele relații tradiționale între Arad și orașul Julia se extind cu o colaborare în domeniul sanitar. Probabil încă din această lună Spitalul Județean din Arad și spitalul din Julia își vor extinde și intensifica relațiile pe termen lung, informează TriplexNews.

Directoarea celei mai mari unități spitalicești din județul Arad, dr. *Mirandolina Priscă*, a declarat pentru ziarul *Observatorul* că se gândește o colaborare serioasă și strânsă, profitabilă pentru ambele părți și prin care se poate oferi sprijin reciproc.

Spitalul Județean Arad

Bal la Otlaca

Autoguvernarea Românească din Otlaca-Pustă vă invită să luați parte pe data de 18 februarie, la ora 19.00, la tradiționalul Bal cu merinde, organizat la Căminul

Cultural din localitate. La bal vor participa formația de dansuri populare și orchestra de muzică populară din Șiria. Intrarea la bal este gratuită. A.L.C.

Ședință la Aletea

Reprezentanții autoguvernării românești din Aletea se vor întruni pe 13 ianuarie la ora 15.00. La ședință va fi dezbătut planul de muncă

și bugetul anului 2006 și se va stabili data organizării balului românesc din localitate.

A.L.Crișan

mtv
18 ianuarie,
miercuri,
ora 13.30

m2
19 ianuarie,
joi,
ora 14.30

Pusta Otlăcii este în doliu

Florica Ardelean Lasc (1956-2005)

Pe neașteptate, cu două zile înainte de Crăciun, pe 23 decembrie 2005, s-a stins din viață Florica Lasc, născută Ardelean. A trăit doar 49 de ani.

Bucătăreasa româncă din Otlaca-Pustă a fost condusă pe ultimul ei drum în a doua zi de Crăciun, la 26 decembrie, fiind înmormântată la cimitirul ortodox din satul său natal.

Fie-i țărâna ușoară.

Când am aflat vestea morții tale, am stat ore întregi paralizată, luptându-mă cu lacrimii, neînțelegând soarta și învinuindu-o: DE CE?

De ce? – așa tânără, când copiii tăi care abia și-au primit diploma și soțul tău mai aveau atât de multă nevoie de tine.

De ce? – când cei 80 de copilași din grădiniță, cei de la școală și pensionarii mai aveau nevoie de tine, cărora le găteai în fiecare zi mâncăruri atât de delicioase.

De ce? – când toți consătenii te cinsteau pentru sânguința ta, pentru devotamentul tău față de familie, rudeni, prieteni și localnici.

Sărbătoarea Crăciunului a acoperit Otlaca-Pustă cu un doliu amar, Creatorul a transformat vâul alb în unul negru. În acest sătuleț, bătrâni și tineri au îmbrăcat haină de doliu, ca un simbol al solidarității și unității.

Bucătăreasa satului de doar 49 de ani a plecat. A plecat mama prietenilor copiilor mei.

La înmormântare au fost prezenți sute de localnici și cei care s-au mutat deja din Otlaca, pentru a-și exprima condoleanțele celor mult îndurerați. După ce preotul a rostit cuvintele de rămas bun, un bătrân de lângă mine a șoptit câteva cuvinte românește: „Haba, o avut o creangă foarte tare”. Într-adevăr, Florica s-a tras dintr-o familie în care părinții au dăruit lumii 6 copii și, la fel, și ei s-au tras dintr-o familie cu 8-10 copii.

Satul, de la mic până la mare, este în doliu, pentru că Florica, atât în viața ei, cât și în moartea ei, a fost o fire binecuvântată, curată, sânguincioasă și liniștită.

Florică! Aprindem lumânări și candelă ca să-ți lumineze calea. Să-ți fie țărâna ușoară. Și să știi că nu te vom uita niciodată!

Eva Bocior Karancsi

Îngrijorările ombudsmanului

„Nu rezolvă problema etno-businessului și a abuzurilor, ci din contră, vor fi favorizați aventurierii” – a formulat în fața presei Kaltenbach Jenő. La prima întâlnire din acest an cu ziaristi, ombudsmanul s-a exprimat foarte critic despre modificările legii electorale intrate recent în vigoare pe baza cărora în toamna anului 2006 se vor ține alegerile minoritare.

O modificare esențială este că la aceste alegeri vor putea participa cetățeni, care vor cere la primăriile locale între 31 mai și 15 iulie 2006 să fie trecuți pe o listă de către notarii din loc. Toți alegătorii țării vor primi în primăvară o scrisoare de la Biroul Electoral Național prin care se vor descrie con-

Kaltenbach
Jenő

dițiile participării la alegerile autoguvernărilor minorităților. Pe baza acestei scrisori vor trebui prezentate la primării foile pe înscriere la alegeri. Această foaie va conține numele, adresa alegătorului, precum declarația sa privitoare la apartenența etnică și semnătura proprie.

Informațiile de pe aceste fișe vor fi tratate ca date personale sensibile, și nu se vor păstra după alegeri. Important este că vor putea fi candidați pentru formarea autoguvernărilor minorităților doar acele persoane care figurează pe listele electorale întocmite astfel și vor fi propuși la alegeri de către o organizație civilă cu profil de naționalitate.

Ombudsmanul Kaltenbach consideră o mare deficiență a noii reglementări faptul că nu poate fi controlat faptul dacă persoana care se va înscrie pe lista electorală de naționalitate aparține într-adevăr acestui grup etnic. Nu au fost stabilite sancțiuni care ar penaliza declarațiile contrare realității. Șt. C.

Majoritatea imigranților Ungariei provin din România

Conform cifrelor publicate de către Oficiul Central de Statistică (KSH), în ultimii 10 ani în Ungaria au sosit 155 de mii de imigranți. O parte dintre ei, 21 de mii de persoane, au și plecat mai departe, sau au ales reîntoarcerea în țara de baștină. Între 1995 și 2005 s-au stabi-

lit aici 63 de mii de imigranți din România, 16 mii din Ucraina, 9 mii din fosta Iugoslavia, marea lor majoritate, 75% fiind de naționalitate maghiară. Din Asia, în majoritate chinezi și vietnamezi au venit în acest răstimp peste 14 mii. Din țările Uniunii Europene au so-

sit cu ceva mai mulți de 10 mii, cei mai mulți provenind din Germania, 3.584 de persoane. Din Statele Unite ale Americii au cerut dreptul de ședere în Ungaria 3 mii de cetățeni. Numărul populației Ungariei este la limita critică de 10 milioane de cetățeni. Șt. F.

Gheorghe Zamfir în Canada, cu „Anotimpurile” lui Vivaldi

Naistul Gheorghe Zamfir și Cvintetul de coarde Athenaeum vor susține împreună, în această lună, șapte concerte în Canada, în cele mai importante săli din această țară.

Primul spectacol va avea loc la „Roy Thomson Hall” din Toronto (17 ianuarie), următoarele fiind programate la „Salle Wilfrid Pelletier”, Montreal (19 ianuarie), „National Arts Centre”, Ottawa (20 ianuarie), „Centennial Concert Hall”, Winnipeg (23 ianuarie), „Jack Singer Concert Hall”, Calgary (24 ianuarie), „Northern Alberta Jubilee Auditorium”, Edmonton (25 ianuarie) și „Centre in Vancouver for Performing Arts”, Vancouver (27 ianuarie). Programul va cuprinde „Anotimpurile” de Vivaldi, editate special pen-

tru acest turneu de Lucian Moraru (fondator al Cvintetului de coarde Athenaeum), precum și alte piese cunoscute din repertoriul clasic internațional, dar nelipsind cele din folclorul românesc. În program vor fi incluse și piese de Mozart, cu prilejul împlinirii în 2006 a 250 de

ani de la nașterea marelui compozitor.

Cvintetul de coarde Athenaeum este compus din Gabriel Gheorghe (vioara I), Viorel Buștean (vioara II-a), Lucian Moraru (violă), Dan Joitoiu (cello), Silviu Prodan (contrabas).

(RGN-Press)

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

Săptămâna mondială de rugăciune Viața

Precum în fiecare an, și în anul acesta a avut loc și în Biserica Baptistă din Micherechi săptămâna de rugăciune, între 1-8 ianuarie. De data aceasta accentul a fost pus pe problemele sociale, probleme de care Biserica s-a ocupat poate cel mai mult în ultimii 100 de ani. Împreună cu Alianța Evanghelică Europeană considerăm că Biblia este relevantă în orice domeniu al vieții, și azi, iar pentru Dumnezeu este important și omul cu condiții de viață mai dificile. Dumnezeu are în inima Lui dorința ca omul să beneficieze de bunăstare veșnică, dar și de a îmbunătăți viața de acum.

La un an de la catastrofa Țunami, toți am putut simți șocul pe care l-a avut asupra lumii, și toți am considerat că trebuie să facem ceva. După un an, însă, trebuie să vedem că au murit mai mulți din pricina anumiților boli sau a sărăciei decât din cauza catastrofelor. Trebuie să știm că zilnic mor 30.000 de copii, datorită unor boli care ar putea fi prevenite. Biserica este chemată să reflecte compasiunea Domnului pentru oameni. Biblia spune că El face bine celor care veneau la El.

Biserica Baptistă din Micherechi a invitat în fiecare seară un pastor din Ungaria pentru a prezenta mai amplu temele date, pentru care am fost chemați la rugăciune.

1 ianuarie, Viața de belșug (Luca 9:10-17)

„Eu sunt pâinea vieții” Ioan 6:23. Pastorul din loc deschide săptămâna de rugăciune. Cinci pâini și doi pești binecuvântați de Domnul Isus hrănesc 5000 de oameni. A fost ceva care a în trecut și așteptările ucenicilor. Domnul le spune ucenicilor să adune toate rămășițele. Dacă am ajuta numai din ceea ce avem surplus am fi deosebit de utili. Ne rugăm pentru stoparea sărăciei și a foametei.

2 ianuarie, Viața în lumină (Luca 2:40-52)

„Eu sunt lumina lumii” Ioan 8:12. Invitatul serii, pastorul Veres Imre, ni l-a prezentat pe Domnul Isus care la vârsta de 12 ani este în templu în mijlocul cărturarilor și a preoților, dând dovadă de o înțelepciune ieșită din comun pentru această vârstă. În această seară ne-am rugat pentru ca oricine să aibă posibilitatea să absolve școala generală și în general pentru școli și seminarii.

3 ianuarie, Viața cinstită (Luca 8:1-3)

„Eu sunt Cel ce sunt” Exod

3:14. Pastorul nou venit la Kondoros, S. Farkas Zsolt, ne-a ajutat să înțelegem harul pe care-l au femeile, să trăiască alături de bărbați, având aceleași drepturi. Maria și Iosif au fost săraci. De unde știm? Au mers la templu, după lege, ca fiecare întâi născut să fie închinat Domnului. Se aducea o jertfă și legea spunea ca fiecare să aducă după posibilități: un miel, doi porumbei sau două turturele. Biblia nu spune că au adus miel. Probabil că au adus două turturele. Totuși Dumnezeu se îngrijește de ei. Magii au venit și le-au dăruit aur, smirnă și tămâie. Ne rugăm pentru soții, ca femeile să fie în drepturi egale cu bărbații, pentru prețuirea slujirii femeilor.

4 ianuarie, Isus și copiii (Luca 18:15-17)

„Eu sunt viața” Ioan 11:25. În această seară a fost invitat pastorul Vasile Bodiș din Chitighaz, care a vorbit despre valoarea copiilor în ochii lui Dumnezeu. Să ne rugăm pentru reducerea mortalității în rândul copiilor și pentru educația creștină în familie.

5 ianuarie, Viața de mamă (Luca 2:6-7,16-19)

„Așa cum mângâie pe cineva mamă-sa, așa vă voi mângâia Eu” Isaia 66:13. Pastorul Csizsár István din Bichiș a prezentat nevoia înțelegerii mamelor tinere și a celor cu copii mai mulți. Ce înseamnă pentru acestea două sau trei ore de stat în Biserică, împreună cu copiii care nu trebuie să deranjeze pe nimeni, ce condiții sunt create pentru copii și mame, cum sunt văzute în Biserică și cât de bine sunt integrate în viața Bisericii. Ne rugăm pentru îmbunătățirea sănătății mamelor și a responsabilității păstrării sarcinii.

6 ianuarie, Viața de îndurare (Luca 10:29-37)

„Eu sunt păstorul cel bun” Ioan 10:11. Invitatul Keszár Zsolt a lipsit din motive obi-

ective, așa că subsemnatul am avut posibilitatea de a prezenta subiectul acestei serii. A fost vorba în mod special de cei care suferă de boli incurabile cum ar fi: SIDA, malarie, lepra, cancer ș.a. Ne-am rugat pentru sănătatea bolnavilor, pentru echipele de cercetări care luptă zi și noapte pentru a putea frâna aceste maladii.

7 ianuarie, Responsabilitatea în viață (Psalmul 96:11-12)

„Eu sunt adevărata viață” Ioan 15:1. Pastorul Kiss Tibor a evidențiat nevoia trăirii într-un mediu optim. De aceea suntem răspunzători pentru protecția mediului înconjurător, trebuie să fim mulțumitori pentru roadele pământului, pentru resursele energetice ale pământului. Ne rugăm ca să poată fi asigurată protecția mediului, pentru sănătatea mediului și pentru ocrotirea creației.

8 ianuarie, Viața în părtășie (Luca 19:12-17)

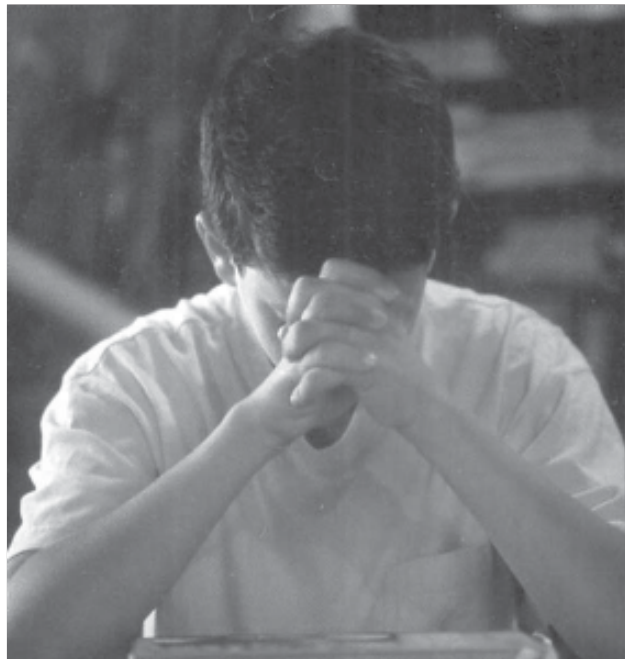
„Ori de câte ori ați făcut unuia dintre acești foarte neîsemnați frați ai Mei, Mie mi le-ați făcut” Matei 25:40. La sfârșitul acestei săptămâni am avut ocazia să ne analizăm ce am făcut cu mina (darul) pe care l-am primit de la Dumnezeu. În această pildă toți au primit la fel. Câte un pol. Circa 20 de dolari sau o valoare de 5 000 forinți. Aceștia trebuiau folosiți și nu cheltuiți. Trebuia să aducă profit. Cel care a adus polul și l-a dat înapoi așa cum l-a primit, i s-a luat și acesta și i s-a dat celui ce avea deja 10. Răspлата celor care au făcut ceva cu acest pol a fost enormă, o cetate pentru fiecare pol adus prin muncă. Răspлата este copleșitor de mare. Pentru fiecare 20 de dolari folosiți, primiți câte un oraș.

Ne rugăm pentru cei care sunt investiți în diferite slujbe duhovnicești, pentru lideri, pentru relațiile dintre biserici, pentru toți cei care au primit măcar un pol să-l pună în folosința Stăpânului și să nu mai piardă nici un minut.

Mulțumim tuturor celor ce au luat parte în aceste serii de rugăciune și dorim ca să nu înceteze a se ruga. „Nu vă îngrijorați de nimic; ci aduceți cererile voastre la cunoștința lui Dumnezeu prin rugăciuni și cereri, cu mulțumiri.” Filipeni 4:6. Amin.

Pastor Teofil Tripo

Rugăciune...

Domnul meu...

... iartă-mi gândul ascuns și egoist... fapta... vorba care rănește... Te rănește pe Tine

... iartă-mi voința slabă ce mă trage înapoi

... iartă-mă că, de multe ori, fac ce știu că nu trebuie să fac

... iartă-mă că nu mă țin de promisiunile făcute

... iartă-mi nemulțumirea și nerecunoștința

... iartă-mă că iau totul așa de ușor... oamenii și ceea ce mi-ai dat; învață-mă să apreciez...

... iartă-mă că nu mă gândesc mai des la Tine... că nu mă rog mai mult... că nu mă hrănesc mai adânc din Tine

... iartă-mi păcatele pe care nu le știu

... iartă-mă că nu accept muștrarea... durerea... că nu urmez în fiecare zi urma pașilor Tăi

... iartă-mă, Domnul meu...

Acesta sunt... știi ce simt... ce gândesc... ce trăiesc. Nimic nu este ascuns de Tine și nici nu doresc să ascund ceva... căci cine Altcieneva mai bun ca Tine este?... și cine Altcieneva mă iartă așa cum o faci Tu, în întregime?... cine Altcieneva mă „frământă”... mă modelează mai bine și mă face mai de preț?... Nimeni... doar TU!

Valentin Popovici

M-ai ridicat, Isuse scump!

M-ai ridicat, Isuse scump,
Din groapă și rușine,
Ca să mă-nalți și să mă pui
Pe stâncă, lângă Tine.

Între tâlhari eram căzut,
Vrăjmașul mă lovise,
Zadarnic ajutor am vrut,
La inimile-nchise.

Doar Tu, Isuse, m-ai cuprins
În brațele iubirii,
Și peste rană ai întins
Uleiul mântuirii.

La nimeni altul n-am găsit
Alean de vindecare;
Samariteanule iubit,
Păstorule cel mare!

Și mii de ani dac-aș avea,
Și mii de vieți de-odată...
Isuse, eu nu Te-aș schimba,
Cu nimeni niciodată!

Pr. Savatie Baştovoi

Despre zodii și horoscoape

Dincolo de glumele care se fac pe seama credinței în zodii, această credință există. Este curios, dar oamenii care refuză ideea unui Dumnezeu Creator, preferă să se supună unor berbeci imaginari care aleargă prin stele. O gospodină trece cu vederea cuvintele lui Hristos: „lubește pe aproapele tău”, dar o ascultă pe prezentatoarea TV, dacă îi zice: „Astăzi veți avea o zi grea, evitați conflictele cu cei apropiați”.

Faptul că omul e îndreptat spre latura tainică a existenței sale, vorbește despre dualitatea naturii umane. Pe de o parte, lumea imediată, văzută, iar pe de altă parte, lumea mistică, necunoscută și nesigură, dar prezentă în chip latent în fiecare. Omul crede, dacă nu în Dumnezeu, atunci în orice altceva. De exemplu, studenții din Iași nu trec în timpul sesiunii pe sub peretele fostei edituri „Junimea”, pentru că nu le merge la examene. Alții, din aceleași motive, nu calcă pe capacele de canalizare.

Lumea interioară a acestor oameni e o lume caleidoscopică, dezordonată, care își lasă amprenta asupra modului de gândire și de receptare. De aici fragmentarismul lumii moderne și, mai ales, post-moderne, lumea clipurilor și a colajelor.

Omul are nevoie de repere în univers, el nu poate să existe de la sine. Experiența fricii, a singurătății, ne împinge spre credințele cele mai ciudate. E adevărat, există stele și constelații, fiecare cu nume și traiectorii proprii, dar cum putem crede că un corp irațional poate influența în vreun fel ființa atât de complexă care este omul? Ce-i drept, în complexitatea sa, omul poate să creadă chiar și că luna, care nu e decât un bolovan, poate să-i hotărască soarta! Această credință mă duce cu gândul la personajul lui Creangă, care plângea de frica bolovanului de sare de pe sobă.

Sfinții părinți spun că obișnuințele sunt a doua fire. De aceea, omul care ascultă mai multă vreme horoscoapele, ajunge, în cele din urmă, să fie o umbră a semnelor sale zodiacale. Acești oameni nu își dau seama că devin foarte vulnerabili, pentru că e destul să-i afli zodia și poți face cu el ce vrei, îl manipulezi ca pe un zombi, ceea ce e valabil, mai ales, pentru femei.

Noi suntem invitați să imităm sau pe Hristos, sau berbecii, taurii și racii zodiacali. Imitând, devenim, susține ascețica ortodoxă. Dar, desigur, fiecare e liber să aleagă ceea ce vrea el să devină.

Nichifor Crainic

Rugăciunea din amurg

*Mă rog și pentru viii și pentru morții mei.
Tot una-mi sunt acumă părtașii și dușmanii,
Cu ei deopotrivă mi-am sfărâmat eu anii,
Și dragostea și vrajba le-am împărțit cu ei.*

*Pe morți în rugăciunea de seară mi-i culeg.
Aceștia sunt, Doamne, iar eu printre morminte.
Au fost în ei avânturi și-au fost și pogorăminte.
Puțin în fiecare, în toți am fost întreg.*

*De viforele vieții ei sunt acum deșerti,
Dar dragostea, dar vrajba, din toate ce rămâne?
Zdrobită rugăciune la mila ta, Stăpâne,
Sunt și eu printre morții rugându-mă să-i ierți.*

*Și adunându-mi viii, la mila ta recur,
Când crugul alb al zilei pământul încunună:
Tu dă-le, Doamne, dă-le cu toată mâna bună
Târzia-nțelepciune din tristul meu amurg.*

Credința, care ne unește

Parohia ortodoxă română din Budapesta a invitat, la 18 decembrie 2005, la o Sfântă Liturghie comună, credincioșii capelei Sf. Ștefan și Hieroteos din Capitală. Liturghia a fost săvârșită de parohul **Marius Maghiaru**, împreună cu protopopul grec **Kalota József** și diaconul **Nacsinák Gergely**. Sărbătoarea comună a românilor și grecilor a fost onorată de prezența secretarului de stat **Gulyás Kálmán**, de la Ministerul Patrimoniului Cultural Național, precum de **Ireny Comaroschi**, ambasadorul României, și **Dimitros Hadziopoulos**, secretar I la Ambasada Greciei din Budapesta. Cele două comunități doresc ca în viitor să fie tradiționale întâlnirile care evocă mari sărbători religioase. La această slujbă duminicală a participat și un cor din Cluj-Napoca.

După slujbă, i-am solicitat un scurt interviu directorului grupului coral „Sf. Apostol Andrei” din Cluj-Napoca.

– *Stimate domnule Decebal Gorea, vă rog să ne spuneți cum v-ați simțit din nou printre enoriașii români din Budapesta, pe care i-ați întâlnit la capela ortodoxă românească?*

– Ne-am simțit foarte bine și în acest sfârșit de an 2005, ne-am simțit minunat. Am fost primiți cu căldură și din acest motiv le mulțumim gazdelor noastre, mai exact Institutului Cultural Român, colegului nostru **Daniel Cristian**, părintelui **Marius Maghiaru**, pentru oportunitatea pe care ne-au oferit-o de a veni aici, cât și pentru căldura cu care am fost primiți de către enoriașii români din Budapesta.

– *Din nou ne-ați încântat sufletele și ați adus la Budapesta prin cântecele dumneavoastră înalte simțăminte ortodoxe. Vă rog să-mi vorbiți mai în detaliu despre repertoriul grupului coral „Sfântul Apostol Andrei”.*

– Repertoriul pe care în general noi îl abordăm este un repertoriu rusesc, într-o oarecare măsură unele piese sunt chiar traduse din rusă, altele sunt scrise într-o manieră rusească. Încercăm să cântăm cu sufletele, să ne rugăm în timp ce cântăm, să nu facem spectacol. Avem și un bogat repertoriu de colinde românești, așa cum a-ți văzut și astăzi. În general piesele pe care le interpretăm sunt piese tradiționale ortodoxe.

– *Mulți dintre românii din Ungaria și-au părăsit limba și credința strămoșească. Ce sfat ne-ați da pentru viitorul nostru și al copiilor noștri?*

– Credința este un element foarte important care

păstrează o unire între tine și compatrioții tăi, dar credința și biserica au un rol decisiv. Întâlnindu-vă aici la Biserică și păstrând legătura cu părintele, cerându-i sfaturi în diferite probleme, se poate ajunge la o unire între dumneavoastră și păstorul dumneavoastră sufletească, deci biserica este foarte importantă pentru supraviețuirea comunității românilor din Ungaria. Le doresc tuturor românilor din Ungaria un An

Pr. Marius Maghiaru, slujind împreună cu colegii săi greci

Diplomați și oficialități la slujba ortodoxă

ne poate uni și vă poate ține uniți aici, pentru că este foarte greu într-o altă țară să se

Nou fericit, împlinirea tuturor viselor și sănătate.

Mihai Felician Cozma

Corul „Sf. Apostol Andrei” din Cluj-Napoca

Numerale în expresii

Completați următoarele expresii cu numerele:
două, trei, patru, șapte, nouă, zece, o sută, o mie.

1. A nu avea cei _____ ani de acasă.
2. A vorbi (cu cineva) între _____ ochi.
3. A lega paraua cu _____ noduri.
4. A avea _____ suflete ca pisica.
5. A umbla pe _____ cărări.
6. A asculta cu _____ urechi.
7. A nu zice nici _____.
8. A lua pe cineva la _____ păzește.
9. A avea _____ vieți.
10. A lua _____ piei de pe om.
11. A avea _____ și _____ pe cap.
12. A fi cu ochii în _____.

Dezlegare:

1. șapte, 2. patru, 3. zece, 4. nouă, 5. șapte, 6. zece, 7. două, 8. trei, 9. zece, 10. șapte, 11. o mie, o sută, 12. patru

Animale în expresii

Introduceți în expresii animalele:

pupăză, vrabie, pisica, șarpe, musca, purice.

1. A fi cu _____ pe căciulă.
2. A i se face (cuiva) inima cât un _____.
3. A avea minte de _____.
4. A țipa ca din gură de _____.
5. A-i merge gura ca la _____.
6. A umbla cu _____ -n traistă.

Dezlegare:

1. mușca, 2. purice, 3. vrabie, 4. șarpe, 5. pupăză, 6. pisica

Puțină geografie

Subliniați "oul de cuc".

Țări:

Kenya
Libia
Columbia
Etiopia
Namibia

Capitale:

Atena
Sofia
Lisabona
Geneva
Reykjavik

Râuri:

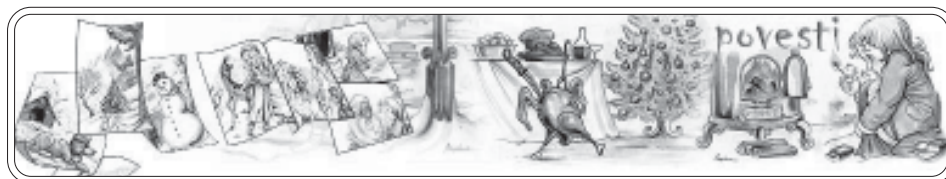
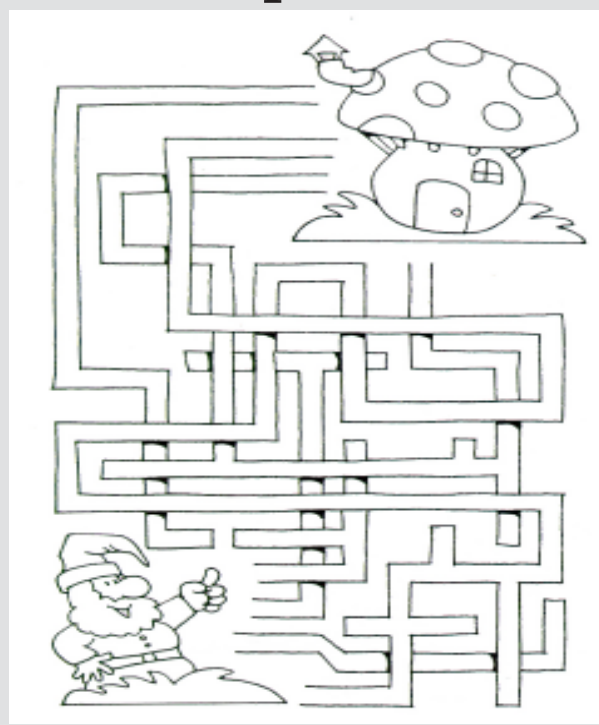
Nistru
Colorado
Nil
Gange
Ciad

Dezlegare:

Țări: Columbia, Capitate: Geneva, Râuri: Ciad

Lucia Borza

Casa piticului

Dănilă Prepeleac (5)

de Ion Creangă

Atunci Dănilă leagă strâns c-un ștergar gros de călți ochii și urechile dracului, ca la baba-oarba; apoi ia o drughineată groasă de stejar în mână, căci, cât era de pusnic Dănilă, tot mai mult se biziua pe drughineată decât în sfânta cruce, și pâc! la tâmpla dracului cea dreaptă, una!

– A... leu! destul! Nu mai chiui!

– Ba nu! stai, Sarsailă! tu cum ai chiuit de trei ori? Tros! și la stânga una!

– Va... leu! destul!

– Ba nu-i destul! și-i mai trage și-n numele tatălui una!

– A... uleo! strigă dracul îngrozitor, și cu ochii legați, cum era, văicărându-se grozav și zvârcolindu-se ca șarpele, se aruncă în iaz, spunând lui Scaraschi cele întâmplate și că nu-i de sugu-it cu vrăjitorul acesta.

Dănilă însă ofta din greu lângă burduful cu bani și se tot frământa cu gândul ce-i de făcut. Când, iaca al treilea drac i se înfățișază înaintea, c-un buzdugan strașnic de mare în mână, pe care îl trânteste la pământ și zice:

– Măi omule! ia, acum să te văd! Cine-a azvârli buzduganul ista mai tare în sus, ai aceluia să fie banii.

„Na! Dănilă, zice el în gândul său, așa-i c-ai sfectit-o!” Dar vorba ceea: „Nevoia învață pe căraș”.

– la zvârle-l tu întâi, măi dracule!

Atunci dracul ia buzduganul de coadă, și când îl zvârle, se suie așa de tare, de nu se mai vede; și abia după trei zile și trei nopți, căzând jos, cu mare strășnicie s-a cufundat în fundul pământului, de s-au zgudu-it temeliile lumii!

– la azvârle-l și tu acum, zise dracul îngâmfat.

– L-oi zvârli eu, nu te îngrijii, dar scoate-l mai întâi în fața pământului, cum a fost și la tine. Dracul ascultă și-l scoate.

– Haiti! mai repede, mai repede, că n-am timp de așteptat...

– Mai îngăduiește puțin, tartarule, că nu te trag copii de poale!

Dracul îngăduie, căci n-are încotro.

Nu trecu mult și ziua se călători. Cerul era limpede,

și luceferii sclipitori râdeau la stele, iară luna, scoțând capul de după dealuri, se legăna în văzduh, luminând pământul.

– Da' nu-l mai zvârli, omule?

– Ba am să-l zvârli de-acum; dar îți spun dinainte, să te ștergi pe bot despre dânsul.

– De ce?

– Iaca de ce: vezi tu colo în lună niște pete?

– Le văd.

– Acolo-s frații mei din ceea lume. Și, Doamne, mare nevoie mai au de fier, ca să-și potcovească caii. Uite bine și vezi cum îmi fac semn cu mâna, să le dau buzduganul ista; și-odată și pune mâna pe dânsul.

– Stăi, nepriceputule, că buzduganul ista îl avem lăsat moștenire de la strămoșul nostru; și nu-l putem da nici pentru toată lumea; și-odată-i și smuncește buzduganul din mână, și fuga cu el în iaz, spunând lui Scaraschi ce era să pătească cu buzduganul.

Atunci Scaraschi, îngrijit și mănios grozav, chemă înaintea sa pe toată drăci-mea și bătu din picior, strigând:

– Acum, în clipă, să se aleagă unul dintre voi care să meargă și să afurisească pe acest proclat și vrăjmaș cumplit. Pe loc și vine unul înaintea sa, tremurând.

– Să trăiți, mărșăvia-voastră! Eu mă duc să îndeplinesc nelegiuirea voastră poruncă.

– Mergi! și dacă-i fi meșter și-i izbuti, să știi c-am să te fac mai mare.

Atunci dracul pornește c-o falcă-n cer și cu una-n pământ, și într-o clipă și ajunge la pusnicul Dănilă.

– Măi omule, zise dracul. Tu, cu șmecheriile tale, ai tulburat toată drăci-mea; da' acuș am să te vâr și eu în toate grozile morții! Hai să ne blestemăm, și care dintre noi amândoi a fi mai meșter, acela să ia banii!

Ș-odată și-ncepe dracul a boscorodi din gură și a descânta, că nu știu ce face, de-i pocnește lui Dănilă un ochi din cap. Săracul Prepeleac! se vede că i-a fost scris tot el să răsplătească și păcatele iepei frăține-său, ale caprei, ale gânsacului logo-

dit și ale boilor uciși în pădure. Pesemne blestemul găștelor văduvite l-a ajuns, sărmanul! Doamne! Multe mai are de pățimit un pusnic adevărat când se depărtează de poftele lumești și se gândește la fapte bune!... Ș-apoi ce este mai gingaș decât ochiul? Dănilă crăpa de durere! dar, oricât îl durerea de tare, el tot își ținu inima cu dinții și zise:

– Nu mă sperii tu cu dealde-aceste, demon spurcat ce ești! Am să te fac să-ți muști mâinile și să mă pomenești în toată viața ta!

– Dă, dă, nu mai dondăi atâta din gură și blestemă și tu acum, să te văd cât ești de meșter.

– Ai să iei burduful cu bani în spate și ai să mergi la casa mea, căci blestemurile părintești nu-s la mine. Înțeles-ai?

Și, cum zice, încalecă și Dănilă pe burduf; iară dracu-i umflă în spate și zboară iute ca gândul taman la casa lui Dănilă Prepeleac. Copiii și nevasta lui, când au văzut un bivoli zburând pe sus, au rupt-o de fugă, înspăimântați. Dănilă, însă, a început a-i striga pe nume; și ei, cunoscând glasul lui, s-au oprit.

– Dragii tatei, băieți! la veniți încoace și aduceți cu voi și blestemurile părintești! ragila și pieptenii de pieptănat câlți!

Băieții încep a curge toți, care dincotro, cu blestemurile părintești în mână. Li venise acuar și lui Dănilă apa la moară.

– Puneți mâna, copii, pe jupânul ista, și începeți a-l blestema cum îți ști voi mai bine, ca să-i placă și dumisale.

Atunci lasă pe copii, că și dracul fuge de dâșii. Au tăbărit cu toții pe dânsul și l-au schingiuit după placul lui Dănilă. Ș-a început dracul a țipa cât îi lua gura; și scăpând cu mare greu de mâinile lor, hârșcâit și stălcit cum era, a lăsat și bani și tot și s-a dus pe urlați după ceilalți. Iară Dănilă Prepeleac, nemaifiind supărat de nimenea și scăpând deasupra nevoii, a mână și a băut și s-a desfătat până la adânci bătrânețe, văzându-și pe fiii fiilor săi împrejurul mesei sale. (Sfârșit)

Cultură generală

În ce țări trăiesc eschimoșii?

În SUA (Alaska), Canada și Groenlanda. În timp ce în Canada și în SUA ei reprezintă doar o minoritate, în Groenlanda, care aparține Danemarcei, ei au obținut autonomie. Însă Kalaallit Nunaat („Țara oamenilor”), cum își numesc groelandezii țara, primește încă ajutor financiar din partea Danemarcei.

Cine este numit boem?

Un artist de obicei lipsit de mijloace materiale, care duce o viață dezordonată ce poate fi și scandalosă, imorală. Cuvântul provine din limba franceză și îi desemna pe locuitorii Boemiei. Lumea boemilor a fost înfățișată cu mult fast de Puccini în opera sa Boema (1896).

Ce se înțelege prin speculație?

Speculația este o tranzacție încheiată în speranța obținerii unui profit incalculabil. Tranzacția bazată pe speculații este asociată cu un anumit grad de risc și de obicei este întâlnită în tranzacțiile cu hârtii de valoare.

Cine a inventat primul procedeu fotografic?

Pictorul și inventatorul francez Louis Jacques Mandé Daguerre (1787–1851). Încă de pe vremea sa se știa că dacă o placă de cupru argintată este tratată cu vapori de iod (iodură de argint), aceasta devine fotosensibilă. În cazul daghereotipiei inventate de el imaginea obscură se realizează cu vapori de mercur și se fixează cu o soluție de sare de bucătărie.

Ce scriere are la origine alfabetul nostru de astăzi?

Scrierea latină; din ea au luat naștere, sub formă de litere, alfabetul grecesc (termenul „alfabet” provine de la numele literelor grecești alfa și beta) și alfabetul chirilic. Dispunerea literelor alfabetelor europene provine de la cel mai vechi alfabet semit, în care asemănarea din punct de vedere optic între caractere constituia criteriul de ordonare.

**Liceul „N. Bălcescu”
pe Internet**

balcescu.sulinet.hu

Balul panglicii la Liceul „Bălcescu”

În ziua de vineri, 27 ianuarie, Liceul Românesc din Jula va organiza iarăși un bal al panglicii. Festivitatea absolvenților va avea loc în sala de teatru a Centrului Cultural Românesc, unde vor evolua pe scenă cei 50 de elevi ai claselor 12/A și 12/B, conduși fiind de dirigintele Mariana Oros Martin și Stela Nicula Machhour.

După programul cultural, pe care absolvenții îl vor prezenta familiilor, prietenilor și profesorilor lor, alături de colegii lor din clasele 11, organizatorii seratei, balul va continua apoi cu cină și cu petrecere. După informațiile primite de la directoarea liceului Maria Gurzău Czeglédi, Balul panglicii 2006 va începe la ora 18.00.

R. Pătaș

Recital eminescian la Jula

Miercurea viitoare, școala românească din Jula va avea ca oaspete pe Lucia Mureșan, decan al Facultății de Teatru de la Universitatea „Spiru Haret” din București. După ce actrița română va susține, la 16 ianua-

rie, recitalul intitulat „Versul eminescian” la Institutul Cultural Român din Budapesta, prin organizarea directorului Institutului Mircea Opriță și a conducerii Școlii generale și Liceului „N. Bălcescu”, versurile eminesci-

ne vor ajunge la 18 ianuarie și la elevii români din Jula.

Recitalul actriței Lucia Mureșan va avea loc în sala de teatru a Centrului Cultural Românesc, cu începere de la ora 12.45.

R. Pătaș

D'ale carnavalului la Aletea

Turneul teatrului amator al Liceului „Nicolae Bălcescu” continuă la Aletea. Piesa „D'ale carnavalului” de Ion Luca Caragiale, interpretată de echipa de teatru, de data aceasta va ajunge la românii din Aletea, în

ziua de 19 ianuarie. La sediul românilor din localitatea bichișeană, de la ora 15.00, sunt așteptați toți cei interesați de umorul caragialian.

R. Pătaș

O-Zone a vândut 900.000 de albume în Japonia în 2005

O-Zone s-a destrămat, dar succesul pe care l-au avut piesele lor îi ține încă pe prima pagină a ziarelor, dar și în topul preferințelor melomanilor din întreaga lume. Albumul „Disc O-Zone”, scos pe piață de cei trei basarabeni pe vremea când nu era nici gând de despărțire, a înregistrat vânzări de 900.000 de unități în anul 2005, fiind de altfel și cel mai bine vândut album din Țara Soarelui Răsare. Single-ul care i-a adus pe

Dan, Radu și Arsenie în topuri nu numai în Japonia, ci și în întreaga Europă, în Statele Unite și Canada este, indiscutabil, „Dragostea din Tei”, deși cei trei au ieșit din țară și cu single-ul „Despre tine”. „Dragostea din tei” a fost adaptat deja în 12 limbi internaționale și este în continuare cântată în discotecă și la petreceri pe întregul mapamond, aducându-le încă românilor încasări fantastice, chiar și după destrămarea trupei.

Publicațiile etnografice ale naționalităților au împlinit 30 de ani

De vorbă cu cercetătoarea Emilia Martin

În 2005 s-au împlinit 30 de ani de la apariția primei serii a publicațiilor naționalităților, editată de Societatea Etnografică Maghiară. Cu acest prilej, secția pentru naționalități a Societății a organizat încă în decembrie o prezentare festivă de carte la Muzeul Etnografic din Budapesta. În acest cadru, Eperjessy Ernő, redactorul șef al publicațiilor a prezentat activitatea editorială din cei 30 de ani din domeniul etnografiei și al folclorului naționalităților din Ungaria, iar realizatorii volumelor au apreciat rezultatele și au dezbătut problemele publicațiilor editate despre țigani, germani, slovaci, croați, sloveni, sârbi, bulgari, greci, polonezi, armeni, ruși și români.

Din 1993, cercetările etnografice din rândul naționalității române au fost adunate în volum de cercetătoare Emilia Martin. În interviul acordat Foii românești, directoarea Muzeului „Erkel Ferenc” din Iula a vorbit despre realizarea unică în Europa, pe care și-a propus-o Societatea Etnografică Maghiară.

– Care este însemnătatea apariției publicațiilor pentru naționalitățile din Ungaria care a început cu 30 de ani în urmă?

– Importanța serialului a fost în primul rând faptul că s-a realizat ideea lui Örtutay Gyula, care a fost susținută mai târziu de Balassa Iván, foștii președinți ai Societății Etnografice Maghiare – dar din fericire a fost susținută și de ceilalți președinți –, ideea de a publica despre cultura materială și spirituală a naționalităților, fiindcă înainte de aceste publicații nu existau volume de acest gen. De exemplu, în privința românilor n-a existat decât volumul lui Domokos Sámuel cu poveștile lui Vasile Guszau. Deci inițiativa a fost foarte bine venită, pentru că a fost prima publicație despre cultura populară a naționalităților și, mai ales, în limba acestor comunități. Paralel cu această publicație au început să fie organizate conferințe internaționale pe tema minorităților. Prima a fost la Bichișciaba și ideea era ca în fiecare an să fie într-o altă țară, dar până la urmă nimeni nu s-a angajat și această conferință a rămas și pe mai de parte la Bichișciaba.

– Câte volume cuprinde acest serial?

– Au apărut 107 volume din serial, dintre care 14 cuprind tradițiile românilor din Ungaria. În primii ani a publicat mai ales cercetătorul Alexandru Hoțopan, care a fost și inițiatorul volumului românesc. În această perioadă editarea a fost spri-

jinită de Uniunea Democratică a Românilor din Ungaria de atunci, până 1993, când a preluat această sarcină a finanțării Societatea Etnografică. Pe atunci au publicat mai ales specialiști unguri, fiindcă românii din Ungaria nu prea aveau specialiști în domeniul etnogra-

rial și specialiștii care au efectuat cercetări legate de românii din Ungaria. În cursul celor 30 de ani, s-a modificat mult atât tematica, cât și numărul colaboratorilor publicațiilor. Aici au apărut studii inedite. Tematica totdeauna depindea de persoana redactorului. În primii ani redactorii au fost Alexandru Hoțopan, împreună cu Kovács Agnes, care au cerut materiale și de la specialiști maghiari, ca de exemplu, Lükő Gábor sau Újvári Zoltán, etnografi renumiți în Ungaria. Apoi, serialul fiind editat într-o perioadă de Editura Didactică, a fost redactor și Gheorghe Mihăiescu, și din 1993 am început să redactez și eu împreună cu domnul Hoțopan, iar mai târziu singură. Deci, totdeauna a depins și de persoana redactorului cu cine a colaborat și, bineînțeles, de acei cercetători care au avut atitudinea de a se

Cercetări al Românilor din Ungaria, și românii au început să aibă publicațiile lor, cu studii și articole despre aceste domenii – putem spune sincer, că nu am avut destule materiale să scoatem în fiecare an câte-un volum. Și fiindcă este publicația Societății Etnografice, atât lectorii, cât și conducătorii societății, au ținut mult și la nivelul științific al acestor studii. Știm bine că trebuie să se lucreze foarte mult la un anumit domeniu, începând de la munca de teren, până la studierea bibliografiilor. Mereu se spune că nu mai există nimic de cercetat, ceea ce nu este adevărat, pentru că sunt încă multe teme care nu au fost prelucrate și unele teme care nu au fost prelucrate în adâncime, cu minuțiozitate necesară. Deci există multe teme de cercetat, s-ar putea face încă multe studii și multe sinteze, și pe baza

ducerea Societății Etnografice Maghiare, nu se va renunța la aceste publicații, și o să facă toate demersurile ca și în viitor să obțină subvenții pentru a le scoate. Este trist faptul că tocmai atunci când se aniversază 30 de ani de la apariție nu s-a putut scoate nici o publicație despre etnografia naționalităților din Ungaria.

– Studiile în caz au o însemnată valoare documentară, de care se poate folosi nu numai specialistul. Cui i se adresează serialul?

– În perioada aceasta mai modernă, cultura populară a dispărut. Unele fenomene ale acestei culturi sunt imortalizate doar în aceste publicații, și pot fi cunoscute tocmai pentru acest motiv din serial. Pentru viitor, pentru prosperitate, pentru elevi, pentru profesorii care predau cultura și civilizația românilor din această zonă, sigur că sunt studii foarte importante. În ultimul timp volumele au ajuns la multe biblioteci și la mulți specialiști. Însă, din păcate, distribuția acestora nu este rezolvată. Publicațiile se găsesc la Muzeul Etnografic din Budapesta, unde își are sediul Societatea Etnografică Maghiară. Distribuția volumelor românești ar trebui să se rezolve prin contribuția organizațiilor românești, cum fac sârbii, nemții, slovaci, care cumpără de la societate din volume și apoi ei le distribuie, fiindcă ei știu unde și pentru cine ar fi utilizabile publicațiile. Deși alte autogovernări pe țară și organizații ale naționalităților au sprijinit scoaterea volumelor, din păcate, din partea românilor din Ungaria nu am găsit sponsor. Ar fi bine dacă măcar pentru distribuție s-ar găsi câte-un susținător român. Iar publicarea următoarelor volume românești și ale altor naționalități depinde de sursele financiare din viitor.

Rita Pătaș

fiei și folclorului. Bineînțeles, temele erau legate mai ales de folclor, ceea ce era mult mai caracteristic pentru români. Între timp s-au îmbogățit volumele și în privința domeniilor, fiindcă au început să apară și materiale legate de cultura materială și au început să publice și intelectuali români din Ungaria, profesori și specialiști. Când au început colaborările cu colegii din România, au început să publice în se-

apropia de etnografia și folclorul românilor din zonă.

– Deși se vorbește de 30 de ani de publicare, în cazul românilor nu s-a publicat în fiecare an. Cât de dese au fost aparițiile?

– Nici la început nu a apărut volumul „Din tradițiile populare ale românilor din Ungaria” anual, fiindcă totdeauna a depins și de sursele financiare. Dar începând cu 1993 – când deja s-a înființat și Institutul de

celor apărute până acum. Problema este că finanțarea acestor publicații s-a realizat prin Ministerul Patrimoniului Cultural Național, însă se pare că din anul acesta nu mai sunt surse. După cum am discutat cu cei de la con-

La sediul Societății Etnografice Maghiare din Budapesta se pot cumpăra aceste volume despre naționalități, la fel ca „Din tradițiile românilor din Ungaria”. Pot fi comandate prin telefon la numărul 06-1/269-1272 sau prin e-mail: mnt@neprajz.hu.

Mihai Eminescu: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor...”

ICOANE VECHI ȘI ICOANE NOUĂ

(fragmente)

„Ce caută aceste elemente nesănătoase în viața publică a statului? Ce caută acești oameni care pe calea statului voiesc să câștige avere și onori, pe când statul nu este nicăieri altceva decât organizarea cea mai simplă posibilă a nevoilor omenești? Ce sunt aceste păpuși care doresc a trăi fără muncă, fără știință, fără avere moștenită, cumulând câte trei, patru însărcinări publice dintre care n-ar putea să împlinescă nici pe una în deplina conștiință? Ce caută d. X profesor de universitate, care nu știe a scrie un șir de limbă românească, care n-are atâtea cunoștințe pozitive pe câte are un învățător de clase primare din țările vecine și care cu toate acestea pretinde a fi mare politic și om de stat?

Ce caută? Vom spune noi ce caută.

Legile noastre sunt străine; ele sunt făcute pentru un stadiu de evoluțiune socială care în Franța a fost, la noi n-a fost încă. Am făcut strane în biserica naționalității noastre neavând destui notabili pentru ele, am durat scaune care trebuiau umplute. Nefiind oameni vrednici, care să constituie clasa de mijloc, le-au umplut caraghioșii și haimanalele, oamenii a căror muncă și inteligență nu plătește un ban roșu, stârpiturile, plebea intelectuală și morală. Arionii de tot soiul, oamenii care riscă tot pentru că n-au ce pierde, tot ce-i mai de rând și mai înjosit în orașele poporului românesc, căci, din nefericire, poporul nostru stă pe muchia ce desparte trei civilizații deosebite: cea slavă, cea occidentală și cea asiatică și toate lepădăturile Orientului și Occidentului, grecești, iudovești, bulgărești, se grămădesc în orașele noastre, iar copiii acestor lepădături sunt liberalii noștri. Și, când lovești în ei, zic că lovești în tot ce-i românesc și că ești rău român.”

„(...) Domnia lor vor să facă pe boierii. 3–4–500 de franci pe lună nu-i liniștesc și nu-i fac să se puie pe muncă pentru a deveni folositori nației de pe spinarea căreia trăiesc. Sunt născuți pentru lucruri mai înalte, pentru deputății, ministerii, ambasade, catedre de universitate, scaune în Academie, tot lucruri mari la care cinstiții lor părinți, care vindeau bragă și rahat cu apă rece sau umblau cu patrafirul și sfiștocul din casă-n casă, nici nu visaseră și nici n-aveau dreptul să viseze, căci nu dăduseră naștere unor feți-frumoși cu stele-n frunte, ci unor băieți groși la ceafă și târzii la minte, de rând, adesea foarte de rând.

Într-adevăr, cum li s-ar deschide oamenilor ochii când unul le-ar zice: „La stați, oameni buni! Voi plătiți profesori care nici vă învață copiii, nici carte nu știu; plătiți judecători nedrepti și administratori care va fură, căci nici unuia dintr-înșii nu-i ajunge leafa. Și aceștia vă amescă cu vorbe și vă îmbată cu apă rece. Apoi ei toți poruncesc, și nimeni n-ascultă. Nefiind stăpân care să-i ție în frâu, ei își fac mendrele și vă sărăcesc, creându-și locuri și locușoare, deputății, primării, comisii și multe altele pe care voi le plătiți peșin, pe când ei nu vă dau nimic, absolut nimic în schimb, ci din contră vă mai și dezbracă, după ce voi i-ați înțolțit. N-ar fi mai bine ca să stăpânească cei ce n-au nevoie de averile voastre, având pe ale lor proprii? Sau cel puțin oameni care, prin mintea lor bine așezată, vă plătesc ce voi cheltuiți cu dânsii?

De aceea alungați turma acestor netrebnci care nu muncesc nimic și n-au nimic și vor să trăiască ca oamenii cei mai bogați, nu știu nimic și vreau să vă învețe copiii, și n-au destulă minte pentru a se economisi pe sine și voiesc lăsa să economisească pe voi toți”.

„Dumnezeul geniului m-a sorbit din
popor cum soarele soarbe un nour de
aur din marea de amar.”

(M. Eminescu)

Odă (în metru antic)

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății.

Când deodată tu răsăriși în cale-mi,
Suferință tu, dureros de dulce...
Pân-în fund băui voluptatea morții
Ne'ndurătoare.

Jalnic ard de viu chinuit ca Nessus.
Ori ca Hercul înveninat de haina-i;
Focul meu a-l stinge nu pot cu toate
Apele mării.

De-al meu propriu vis, mistuit mă vaiet,
Pe-al meu propriu rug,
mă topesc în flăcări...
Pot să mai re'nviu luminos din el ca
Pasărea Phoenix?

Piară-mi ochii turburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă;
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!

Doina

(varianta necenzurată)

De la Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s-a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o ațin;
Din Boian la Vatra Dornii
Au umplut omida cornii
Și străinul te tot paște,
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos la vale
Și-au făcut dușmanii cale;
Din Sătmăr până 'n Săcele
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet Român săracul,
Îndărât tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vara vara lui
Și-i străin în țara lui.
Dela Turmu 'n Dorohoiu
Curg dușmanii în puhoiu
Și s-așează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier,
Sboară păsările toate
De neagra străinătate.
Numai umbra spinului
La ușa creștinului.
Își desbracă țara sânul,
Codrul – frate cu Românul –
De secure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă
Sărac în țară săracă!
Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,

Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia.
Ștefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Arhimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija Sfinților
În sama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s-a 'ndura Dumnezeu
Ca să-ți mântui neamul tău!
Tu te 'naltă din mormânt
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
Ai s-aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
Îți vin codri 'n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară,
Îndrăgi-i-ar ciiorile
Și spânzurătorile!
Cine ne-au adus Jidanii
Nu mai vază zi cu anii
Ci să-i scoată ochii corbii
Să ramăde 'n drum cu orbii
Cine ne-au adus pe Greci
N'ar mai putrezi în veci
Cine ne-au adus Muscalii
Prăpădi-l-ar focul jalei
Să-l arză să-l dogorească
Neamul să i-l prăpădească
Cine ține cu străinii
Mânca-i-ar inima câinii
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia.

Mihai Eminescu în iconografia românilor

S-a întâmplat ca, la puțin timp după moartea survenită în 1889, poetul nostru Mihai Eminescu să intre în conștiința românilor ca o figură de excepție, căreia i se cuvine prețuire și adorație. Românii și-au căutat dintotdeauna astfel de repere identitare, pentru a se legitima în istorie și a-și alimenta conștiința valorii. Numai că, în atitudinea aceasta de raportare și identificare, specialiștii în sociologia recepției au vorbit de intrarea figurilor reprezentative într-o fază de legendă, pentru ca apoi să se retragă într-un mit cu caracter național. Mihai Eminescu a traversat, ca figură de excepție aceste faze, până la constituirea de sine a mitului cunoscut azi sub numele **Mihai Eminescu – poet național**. Mai mult decât atât, în fiecare din perioadele noastre istorice, cele de la traversarea secolelor, mai întâi anul 1900, apoi momentele de cumpănă istorică, Unirea de la 1918, primul și al doilea război mondial, perioada comunistă și eliberarea de sub ea din 1989, – ce coincidă sublimă, acest an 1989, abia încheiat Centenarul morții lui Eminescu și ivirea la lumină a libertăților noastre! o comemorare și o înviere! – românii au apelat la figura poetului național în numele și în baza propriei ideologii, adjucecat fiind de fiecare pentru a măsura și a motiva o acțiune istorică sau alta; regaliștii vedeau în poet idealurile politice ale conservatorismului său, naționaliștii aveau idealul limbii române și al istoriei neamului ales, comuniștii găseau dreptatea egalitaristă și combaterea imperialismului politic, decembriștii anului 1989 îl descopereau în rugăciunile sale.

Toate aceste mișcări ideologice și politico-istorice, cunoscute încă din vremea lui Eminescu (lupta dintre liberali și conservatori) au alimentat diferite forme de iconizare a imaginii poetului român și, prin urmare, două mari atitudini în istoria postumității: una de laudă și preamărire, cealaltă de denigrare și respingere. De reținut că ambele continuă și azi, la mai bine de 150 de ani de la nașterea poetului. Cum opera și câteva fotografii ale poetului păstrate au fost proba atitudinii de mitizare a imaginii lui Eminescu, artiștii din toate domeniile de reprezentare s-au întrecut în a-i crea poetului o imagine figurală cât mai aproape de personajul mi-

tic. De la poezii închinat (în 1989 apărea o antologie de versuri din toate generațiile de poeți care s-au scris poeme cu și despre Eminescu), la statui, portrete în ulei, tuș și grafică, până la filatelie, numismatică, ilustrații de carte și muzică, acțiunea de mitizare, venind din prima atitudine enunțată mai sus, continuă, iată, în fiecare 15 ianuarie ori 15 iunie, cu activități laudative de aniversare ori comemorare: depunerea de coroane la statui, spectacole festive de recitări din poezia eminesciană, evocări ale biografiei și operei. E știut de românii din Ungaria că de câțiva timp încoace, în ianuarie, se întâlnesc în curtea Institutului Cultural Român, scriitori, oameni de cultură, depunând flori la statuia poetului și evocând personalitatea eminesciană. După cum e de văzut ce amintiri leagă numele străzii din Iula, *Eminescu*, pentru românii din această localitate ori cum realizează aceștia nevoia figurii de identitate națională prin numele poetului.

Mă voi opri aici la formele de reprezentare a figurii iconice Eminescu în planul artelor (sculptură, pictură, grafică), fiindcă mi se pare ilustrativ pentru nevoia de intuitiv a iconizării, dar și pentru modul cum funcționează imaginarul plastic în proiecția figurală a lui Eminescu. Se cunosc patru fotografii ale poetului (cea de la 19 ani, 1869, la 28 de ani, 1878, la 35 din 1885 și ultima, la 37 de ani din 1887), care au stat la baza mentalului românesc în procesul acesta de iconizare și, implicit, ca model artistic pentru sculptori și plasticieni. Dintre acestea, sub aspect cantitativ și calitativ, cel mai mare impact l-a avut fotografia adolescentului cu fața senină și cu plete date peste spate. Este în această ilustrație o figură angelică, menită să alimenteze în oameni gustul pentru frumos și ales proiectate în Eminescu. De aceea, o serie de sculptori și pictori au valorificat această imagine, cu funcție modelizatoare, abia mai târziu s-au întors și la ultimele două (cu urme ale bolii, durerii și nevoilor), atunci când se simțea nevoia de umanizare a figurii eminesciene.

Chiar în anul morții 1889, sculptorul Marin Filip, cel care luase masca mortuară a poetului, realizează un bust la solicitarea membrilor societății literare „România Literară” care să fie pla-

sat tocmai în fața Ateneului Român din București. Turnat din ghips, monumentul s-a degradat și n-a rezistat timpului. Primul monument sculptural ridicat în parcul orașului Botoșani, la un an de la moartea poetului, în 1890, este cel al sculptorului Ion Georgescu, contemporan cu Eminescu. Acesta l-a cunoscut în ultimii ani ai vieții, ca atare, bustul din Botoșani redă o figură mai apăsată, tristă și gânditoare, mai uman, cu mustață și fruntea înaltă. În 1891, același Georgescu realizează și un medalion în relief pentru mormântul poetului din cimitirul Bellu, reprezentând figura mai poetică și visătoare. La un an, în 1892, Vladimir Hegel realizează un bust pentru a lua locul celui

reprezentând poetul în picioare și jos, alături o figură feminină cu simbol alegoric reprezentând muza elegiei, care parcă vrea să iasă din marmură. Orașul Craiova inaugurează bustul lui Eminescu în 1914 executat de I.Dimitriu-Bârlad. Cunoscutul sculptor Romul Ladea execută în 1930 și 1934 mai multe lucrări pentru localitățile Oravița, Șiria și Sănnicolaul Mare. La Iași, în grădina Copou, locul atâtor plimbări ale poetului cu prietenii săi, Ion Mateescu așează în 1934 un bust Eminescu, în vreme ce Richard Hette a plasat un relief sculptural la Universitate. Toate urmează chipul foto al adolescentului din 1869. Un moment de cotitură în proiecția sculpturală îl reprezintă

Ligia Macovei,
Trecut-au anii...

degradat în fața Ateneului Român. Al treilea moment, este cel din 1902, când la Dumbrăveni (Suceava) se dezvelește bustul executat de Oscar Spathe, la momentul dezvelirii fiind prezenți scriitorii vremii: D.Anghel, Șt.O.Iosif, Cincinat Pavelescu, Sextil Pușcariu. Bustul urma mai degrabă modelul celei de-a doua fotografii a adultului Eminescu. Tot în 1910, Dimitrie Paciurea a proiectat un monument Eminescu, din ghips, ieșit din seria celorlalte, format dintr-un bloc la baza cu soclului nuduri de sclavi și elegii sub formă de himere. Deasupra iese din același bloc chipul poetului răvășit, îndurerat și răzvrătit.

În 1911, la Galați, ca urmare a unei colecte publice, sculptorul Frederic Storck realizează un ansamblu masiv din marmură de Carrara,

inițiativa unui comitet condus de Mihail Sadoveanu care, în 1930, l-a solicitat pe Oscar Han să realizeze compoziții statuare cu figuri alegorice. Proiectul nu este finalizat și la inițiativa primarului din Constanța, același O.Han ridică monumentul în august 1934. Un bust de bronz însoțit de figuri alegorice pe temele poeziei eminesciene, urmând mai degrabă cea de a doua fotografie a poetului și care figurează toate stările poetului, melancolie, meditație, poftă de viață, amărăciune. Modelul antic reproduce un chip idealizat, cu fruntea largă, gânditoare și cu privirea departe parcă spre infinit.

Alți sculptori și-au încercat forțele talentului lor, legându-și notorietatea de numele poetului. În 1943 Ion Jalea realizează în parcul Cișmigiu, în locul rezer-

vat scriitorilor, un bust în bronz, exprimând mai mult o privire interioară, apoi Ion Vlasiu care realizează un Eminescu tânăr purtând la piept luceafărul. Lucrările sculpturale ale lui Gh.D.Anghel din București, dintre care monumentul din fața Ateneului Român, reprezintă o nouă viziune figurală: privire spre cosmos, trupul nud impunător, cu linii alungite, părți suprafinisate din chip alternând cu cele de umbră, mai dure, o mișcare ascendentă, gata parcă de zbor.

Pictura și grafica au cunoscut o evoluție și moduri de reprezentare spectaculoase. Primul pictor român care realizează în 1890 o schiță-portret în cărbune este Ștefan Luchian, în care a transcris două versuri eminesciene. Figura reproduce chipul poetului dintr-o alăturare a primei și celei de a doua fotografii: cu plete și mustață, fața mare și ochi abia văzuți coborâți în întuneric. Spre finele secolului XIX, Gh.Petrașcu și Th.Enescu schițează compoziții-desene după poemele *Scrisoarea I* și *Luceafărul*. Octav Băncilă realizează în 1920 un tablou în ulei cu Eminescu și prietenul său Ion Creangă, un Eminescu citindu-și foile și un Creangă la masa țărănească cu capul în căușul palmei drepte ascultând lecțiile poetului. Alți pictori precum D.Ghiață (care a pictat și casa poetului), V.Dobrian, Ligia Macovei, Alecu Ivan Ghilia, Spiru Vergulescu au realizat ilustrații-desene ale creației eminesciene. La Iași există o amplă lucrare în incinta Universității, realizată monumental, de pictorul Sabin Bălașa, un adevărat film în culori-pastel, cu dominantă albastrului, care urmează o epopee plastică a operei eminesciene. În 1920 Editura Națională Ciornei scoate o ediție ilustrată de graficianul Ary Murnu, fratele editorului George Murnu. La 50 de ani de la moartea poetului se editează un volum omagial cu ilustrații pe marginea creației lui Eminescu, desene, vignete și planșe purtând semnături de prestigiu ale pictorilor Camil Ressu, Jean Steriadi

Iconografia plastică, ca și creația lirică dedicată poetului nostru, dovedește că Eminescu rămâne permanent un subiect inepuizabil și tentant pentru actul de veșnicire în și cu Eminescu.

Cornel Munteanu

Recorduri incredibile din lumea medicală

Puțini sunt medicii care pot afirma că nu au întâlnit în cariera lor cazuri ieșite din comun. Cartea Recordurilor însă se poate mândri că a înregistrat câteva din cele mai ciudate și neobișnuite performanțe din lumea medicală: cel mai lung sughiț fără oprire, cea mai elastică piele sau cea mai mare tumoră extirpată din corpul unui pacient, transmite Libertatea.ro. Indianul *Shridhar Chillal* are cele mai lungi unghii din lume. Cea mai mare are 1,42 m, iar cea mai „mică” măsoară „doar” 1,09 m.

Indianul *Radhakant Bajpai*, în vârstă de 50 de ani, este una din persoanele care și-a câștigat cu ușurință un loc în Cartea Recordurilor: bărbatul este posesorul celui mai lung păr crescut din urechi. Smocurile de păr care îi ies din urechi măsoară nu mai puțin de 13,2 centimetri. Performanța a fost certificată de medicul indian *R. P. Gupta*. În loc să se simtă prost pentru această performanță, india-

nul afirmă că Dumnezeu a fost bun cu persoana lui. Cea mai elastică piele o are englezul *Garry Turner*. El își poate întinde pielea de pe burtă la o distanță de 15,8 centimetri față de corp. Cu toate acestea, englezul nu este de invidiat, pentru că elasticitatea pielii sale este dată de o boală rară: sindromul Elher-Danlos. Dar *Turner* și-a transformat boala într-o sursă de câștig: prima demonstrație a făcut la un post tv în Los Angeles în 1999 și de atunci trăiește din astfel de demonstrații. *Charles Osborne* din Anthon, statul american Iowa, a devenit celebru datorită unui record trist: cea mai lungă perioadă de sughițat fără întrerupere. *Osborne* a început să sughițe în 1922 și s-a oprit în februarie 1990, după 68 de ani. *Osborne* sughița de 40 de ori pe minut. Un alt american, *Charles Jensen*, din Chester, statul Dakota de Sud, este omul care deține recordul la operații suferite: între 1954 și 1994, americanul a fost ope-

rat de 970 de ori pentru a se îndepărta tumori faciale provocate de o boală genetică.

Recordul absolut pentru pietre de rinichi a fost „adjudecat” de canadianul *Don Winfield*. Unul din rinichii bărbatului a produs nu mai puțin de 4.504 pietre, cea mai mică având mărimea unui grăunte de nisip, iar cea mai mare era de dimensiunile unei boabe de mazăre. În cele din urmă, rinichiul a fost scos. Cea mai mare tumoră intactă îndepărtată din corpul unui pacient cântărea nu mai puțin de 137,6 kilograme și era un chist ovarian. Operația, realizată de profesorul *Katherine O'Hanlan*, de la Stanford University Medical Center, a fost realizată în 1991. Britanicul *Tony Collins* este omul care a petrecut cel mai mult timp pe o targă în holul unui spital: 77 de ore și 30 de minute. Performanța a avut loc la Spitalul Princess Margaret din orașul Swindon, între 24 și 27 februarie 2001.

„Moartea domnului Lăzărescu”, la Palm Springs

„Moartea domnului Lăzărescu”, în regia lui *Cristi Puiu*, se numără printre filmele selecționate pentru cea de-a 17-a ediție a Festivalului de la Palm Springs, ce se desfășoară între 5 și 16 ianuarie. Festivalul cuprinde 232 de filme din 70 de țări. Aproape toate producțiile propuse spre nominalizare la categoria cel mai bun film străin a premiilor Oscar au fost incluse în programul evenimentului. „Moartea domnului Lăzărescu” reprezintă propunerea României spre nominalizare.

Festivalul se va deschide cu „The New World”, avându-i în distribuție pe *Colin Farrell*, *Christian Bale* și *Christopher Plummer*. La finalul manifestării, actrița *Cloris Leachman*, câștigătoare a unui Oscar pentru rolul din „The Last Picture Show”

(1971) și a opt trofee Emmy, va primi un premiu pentru întreaga carieră.

După ce a câștigat premiul secțiunii „Un certain regard” la Cannes, filmul lui *Puiu* a mers din festival în festival, adunând multe premii la Copenhaga, Motovun, Alba Regia, Chicago, Reykjavik, Namur, Bratislava etc. „Moartea domnului Lăzărescu” a fost și cel mai vizionat film românesc al anului trecut la cinema, având circa 25.200 de spectatori. Lungmetrajul lui *Puiu* va fi difuzat de TVR și va rula în cinematografe din mai multe țări străine, inclusiv Franța și Statele Unite. Filmul reprezintă România în cursa nominalizărilor la cel mai bun film străin la Oscaruri și este nominalizat la Independent Spirit Awards.

Filarmonica Română din Arad în concert în SUA

Filarmonica Română din Arad, aflată sub bagheta lui *Dorin Frandez*, va susține la 15 februarie un concert la Worcester, Massachusetts, în cadrul celei de-a 146-a ediții a Festivalului de Muzică de la Worcester.

La concertul de la Mechanics Hall, alături de muzicienii români, pe scenă va mai urca în calitate de

solist pianista *Makiko Hirata*, care va interpreta împreună cu filarmonica arădeană *Adagio* pentru coarde, Op. 11, de Samuel Barber, *Sinfonia Concertante*, K297b, de Wolfgang Amadeus Mozart, *Concertul nr. 2* pentru pian, Op. 19, de Ludwig van Beethoven, și *Sinfonia pentru coarde*, Op. 110, de Dmitri Shostakovich, anunță agenția de știri a românilor de pretutindeni.

Festivalul de Muzică de la Worcester este cea mai veche manifestare de acest gen din Statele Unite ale Americii, reprezentând, încă din anul 1858, un etalon pentru recitaluri de excepție susținute de artiști renumiți pe plan mondial. R. P.

Poștași experți în psihologie canină

Poșta germană le oferă angajaților săi lecții de psihologie canină, informează revista Libertatea. Numărul atacurilor comise de câini împotriva poștașilor cu ocazia Crăciunului a fost cel mai redus din ultimii zece ani datorită cursurilor. „Reducerea acestui număr a fost remarcată după ce am început să le dăm angajaților lecții despre modul cum gândesc câinii”, a spus *Sylvia Blesing*, purtător de cuvânt al Deutsche Post.

U M O R

O familie unită!

Un câine a luat trenul spre casă

Un câine din Spania a luat trenul, însă fără să-și cumpere bilet, pentru a reveni acasă, după ce stăpânii l-au lăsat în grija unor rude, apare pe 9AM.ro. A ieșit astfel la iveală faptul că Sixty, în vârstă de patru ani, cunoaște bine drumul pe

care l-a parcurs de nenumărate ori alături de stăpânul său, *Damaso Torres*, în vizită la cumnata acestuia, în apropiere de Barcelona.

Patruredul a parcurs 20 de kilometri cu trenul, găsindu-și fără probleme locuința.

Un portal axat pe știrile din România, special concepute pentru românii din străinătate.

www.ghidul-romanilor.com

Belodedici a sărbătorit Crăciunul în ianuarie

Probabil mulți vă amintiți încă de fundașul subțire, înalt și ieșit din comun, elegant prin joc și tehnică. **Miodrag Belodedici**, component de bază al „Generației de aur”, primul fotbalist care a cucerit Cupa Campionilor Europeni cu două echipe diferite din Europa de Est – Steaua București și Steaua Roșie Belgrad – are acum 41 de ani și s-a întors acasă, în România. Cel supranumit „Căprioara din Carpați” își petrece ultimele zile de vacanță în sânul familiei, la casa părintească din comuna Socol, la margine de țară, într-un cadru pitoresc, aflat în județul Caraș-Severin, la confluența râului Nera cu Dunărea, exact la granița cu Serbia. Belo este de naționalitate sârbă și a sărbătorit Crăciunul pe 6, 7 și 8 ianuarie.

„Mă simt excelent acasă la Socol. Mai ales că este primul Crăciun pe care îl petrec aici, împreună cu mama și sora mea cea mare, Iasmina, după ce am fugit în Iugoslavia, în iarna lui '88”. Sora cea

mică, Miriana, este în Italia, la Roma”, și-a început povestirea legendarul fotbalist. „Din păcate, tradiția și-a mai pierdut din farmec.

Sărbătorile nu mai sunt la fel de spectaculoase ca

pe vremea când eram copil. Nici nu mai sunt mulți oameni în sat, fiindcă au fugit în străinătate. Dacă mai sunt 1.000”, a privit Belo cu nostalgie în urmă.

Fân în casă, pentru Nașterea Domnului

Noul director tehnic al loturilor naționale de juniori a ținut să respecte tradiția. A luat un sac cu fân din fundul curții și a împărțiat iarba uscată la intrarea în casă și în fiecare cameră, pentru a întâmpina Nașterea Domnului. „Așa fac bărbaii, iar femeile îl întâmpină în prag cu un pahar de țuică. Asta e tot farmecul. Țuică!”, explică Belo mândru și dă pe gât dintr-o înghițitură păhărelul primit de la mama lui. Belo i-a dat o mână de ajutor mamei și la gătit. „Îmi place să stau în bucătărie când se prepară mâncarea. Noi nu prea ne omorâm cu porcul, curcanul este de bază. Îmi place la nebunie ciorba de pasăre cu tăiței de casă. Sarmalele și friptura de asemenea”. De pe masa de Crăciun nu au lipsit nici colacii tradiționali. Cei în formă de buzduhan și cel de mână de bărbat îi revin bărbatului casei, coșitele împletite reprezentând partea feminină, pentru sănătatea familiei și unul destinat animalelor din ogradă.

„Mi-a fost dor de Mile. Mi-a lipsit, chiar dacă am mai fost pe la el în Spania. Acum că a revenit în țară, casa e mai plină. Sunt fericită că vom sta mai mult împreună”
Danița Belodedici, mama lui Miodrag

Casa plină de poze cu el

Pentru ca mama și sora sa să-l aibă totuși aproape, în toți anii de pibegie prin fotbalul mare, Belodedici a umplut casa în care a crescut cu tot felul de poze din meciuri, decupate de prin ziare și reviste. Printre ele, pe pereți stau mărturie a carierei și câteva fanioane. Unul îi trezește amintiri plăcute. „E de la finala Cupei Intercontinentale din '91, pe care am câștigat-o cu Steaua Roșie, când i-am bătut pe chilienii de la Colo-Colo cu 3-0”, povestește fostul internațional. Își descrie casa părintească simplu: „O casă veche, stil sârbesc, cu porți înalte și curte largă, ca să poată fi crescute animale.

În sat, casele sunt una lângă alta. Așa era tradiția. Reprezenta unitatea oamenilor în fața oricărui pericol”.

Un exemplu pentru tineri

Miodrag Belodedici, prin comportamentul său modest, atât pe terenul de fotbal, cât și în viața de toate zilele poate constitui un exemplu pentru oricare tânăr de astăzi. Deși în palmaresul lui se numără cele două cupe europene, precedentele Ligii Campionilor, sferturile de finală de la Campionatul Mondial din 1994 și o carieră de excepție, care l-a condus până în prima divizie spaniolă, el se comportă în continuare ca oricare om de rând, fără a avea aere de vedetă.

De ziua lui, Mutu a înscris de două ori

Adrian Mutu și-a oferit singur cel mai frumos cadou, cu o zi înaintea zilei sale de naștere. Pe 7 ianuarie, Juventus a jucat la Palermo în Seria A și victoria a fost furnizată în exclusivitate de românul, care de această dată a jucat pe postul lui **Pavel Nedved**, mijlocș stânga.

Adrian Mutu a fost în întreaga presă italiană personajul cel mai elogiat după meciul Palermo – Juventus, încheiat cu rezultatul de 1-2, grație golurilor înscrise cu mare finețe tehnică și sânge rece de internaționalul român. Notele de 7,5 sau 8 l-au stabilit în toate cotidienele drept jucătorul meciului. Directorul general al torinezilor, **Luciano Moggi**, a spus: „Noi nu aruncăm pe fereastră cu milioane de euro cum fac alții. Cel mai bun transfer al nostru e Mutu, pe care l-am luat pe nimic și stigmatizat, iar

acum e printre cei mai buni de la Juve”. Și antrenorul **Fabio Capello** l-a elogiat pe Adrian: „E un fotbalist de superclasă. Înscrie, aleargă, recuperează, face totul

și are tot viitorul de partea sa la Juventus”. Cotidianul Gazzetta dello Sport a apărut pentru a doua zi consecutiv cu fotografia românului pe frontispiciu, cu titlul: „Mutu încheie gura lui Palermo”. Se pare că la vârsta de 27 de ani, jucătorul român se află în cea mai bună formă sportivă, după recuperarea sa din scandalul cu cocaina, de la Londra. Totodată Mutu afișează și un nou comportament în viața extrafotbalistică. El și-a serbat ziua, ieșind la un restaurant cu soția sa. În rest a participat la antrenamente și a primit telefoanele cunoștințelor.

Pagină realizată de **Ștefan Crâsta**

Ce-ar fi fost fără Gică

Cotidianul madrilen „As” a inclus în numărul său de a doua zi de Crăciun un editorial elogios la adresa lui Gică Craioveanu, care în februarie va împlini 38 de ani. În continuare redăm textul editorialului din prestigiosul ziar spaniol, care a apărut în traducere și în presa românească.

Azi, nu e posibil să te gândești la acest miraculos Getafe fără să amintești de Gică Craioveanu. A fost primul transfer al lui **Angel Torres**, primul nume mare, primul care l-a făcut pe președinte să spună: „Gata cu mediocrii. Așa va arăta Getafe”. Patru ani mai târziu, echipa surprinde permanent, dar marele Craioveanu nu face gălăgie. O fac însă fanii de fiecare dată când îl văd ieșind la încălzire. „Gicagol” continuă să fie idolul numărul unu. Au venit după el nume la fel de importante, dar acest român a cucerit tribuna.

Cel mai cunoscut personaj al istoriei lui Getafe, **Gregorio Serrano** (a fost jucător, antrenor și conducător, cu succes în toate domeniile) a spus despre Craioveanu că e cel mai bun fotbalist din existența clubului. Aici a ajuns Gică și, cu timpul, nimeni nu se va îndoi că așa este. L-au rămas puține luni ca jucător, dar va continua în birouri. Face bine președintele Torres, pentru că pariul său cu românul a fost câștigat din prima zi. În marele proiect care este Getafe, nimeni nu e de neînlocuit, poate nici Torres. Dar, cine știe ce ar fi fost fără Gică?

TVR 1

Luni 16 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii **8.00 Puncte pe arta lumii – Eminescu** (R) 9.35 Film. Răpirea fecioarelor (R) 11.30 Telesciclopedia (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Aventurile cățelușului Snobs 14.30 Kronika 16.00 Din strategiile de război. Documentar 17.00 Sănătate pentru toți! 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Serial. Neveste disperate 21.00 Reflector 21.30 Cultura eco 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Surorile 0.05 Sănătate pentru toți (R) 1.00 Premiile Globului de Aur, 2006.

Mihai Eminescu

Marti 17 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 8.00 Din strategiile de război. Documentar 9.30 Prieteni la masă 10.05 O vedetă... populară (R) 11.45 Sănătate pentru toți! (R) 12.35 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Aventurile cățelușului Snobs 14.30 Oameni ca noi 15.00 Kronika 16.00 Din strategiile de război 17.00 Generația contra 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Serial. Neveste disperate 21.00 Strict secret (R) 22.00 Jurnalul TVR 20.00 Film. Eliminatorul 0.10 Generația contra (R) 1.05 Jurnalul TVR.

Miercuri 18 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 8.00 Din strategiile de război. Documentar 9.30 Prieteni la masă 10.05 Tezaur folcloric (R) 11.40 Generația contra (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Aventurile cățelușului Snobs 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conviețuiri 16.00 Documentar 17.00 Emisiune de cultură 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Serial. Neveste disperate 21.00 Ochiul magic 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Ghinionistul 1.10 Jurnalul TVR.

Joi 19 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 8.00 Din strategiile de război. Documentar 9.30 Prieteni la masă. Documentar 10.05 Mic, da' voinic! (R) 10.30 Ochiul magic (R) 11.35 Puncte pe arta lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Aventurile cățelușului Snobs 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Animația la aniversare 17.50 Circul Soarelui 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Prim plan 20.00 Film. Duel pe autostradă 21.45 Circul Soarelui 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Gorki Park 0.45 Interese general (R) 1.35 Jurnalul TVR.

Vineri 20 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Isabel, în căutarea iubirii 8.00 Reflector (R) 9.30 Prieteni la masă 10.05 Parteneri de Week-end (R) 10.35 Strict secret (R) 11.35 Profesiunii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Serial. Aventurile cățelușului Snobs 14.30 Lumea în care trăim (R) 15.30 Serial. Exploratorii galactici 16.25 Încercători în viață. Documentar 17.00 Interes general 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Un om distins 21.05 Serial. Lost: Naufragiați 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. În mintea lui John Malkovich 1.05 Jurnalul TVR.

Sâmbătă 21 ianuarie

6.00 Ceasul deșteptător 7.30 Desene animate 8.30 Mic, da' voinic! 9.00 Portativul piticilor 10.00 Serial. Exploratorii galactici 11.00 Lumea în care trăim 12.00 Orizont 2007 13.00 Jurnalul TVR 13.15 O vedetă populară 15.00 Parteneri de Week-end 15.30 Cu Irina la Cafea 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Spion din greșeală 20.45 Circul Soarelui 21.00 Profesiunii 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Armata celor 12 maimuțe 2.05 Jurnalul TVR.

Duminică 22 ianuarie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Film. Napoleon, cățelul zburător 10.15 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Premiile Globului de Aur, 2006 15.15 Cealaltă Românie 16.10 Tezaur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Parfum de cedru 21.20 Concert Aura Urziceanu 22.15 Jurnalul TVR 22.45 Film. Atacul femeii de 15 metri 1.25 Jurnalul TVR.

TVR 2

Luni 16 ianuarie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.30 Revista presei 8.00 Minorități sub trei dictaturi (R) 8.30 Poftă bun! (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Farmece (R) 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zona de conflict 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.25 ZOOM/2 17.30 Zestrea românilor 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Ada-Kaleh – SeRaiul dispărut 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Cireșii sălbatici 22.50 Serial. Atingerea răului 1.00 Serial. Trăsniții din Queens.

Marti 17 ianuarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.30 Atenție, se cântă! (R) 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.30 Mărturie 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Scotland Yard 20.00 Lumea de aproape 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Film. Sahara 23.10 Serial. Stargate: Atlantis.

Miercuri 18 ianuarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Stargate: Atlantis 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zona de conflict 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.30 Minorități sub trei dictaturi 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Misterele Bibliei 20.00 Patinaj artistic. Campionatul European – Perechi 22.00 Film. Neînțeles 23.45 Două roți (R) 1.10 Film. Regele trăiește.

Joi 19 ianuarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Documentar 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.30 Călătorie în balcani 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Zona de risc 20.00 Jurnalul TVR 20.15 Patinaj artistic 22.15 Film Imperial.

Vineri 20 ianuarie

6.00 Serial. Maria Bonita 7.30 Revista presei 8.00 Serial. Rebelii 9.00 Tonomatul DP2 10.40 Serial. Pasiuni 11.40 Serial. Verdict: Crimă 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Aventurile lui Shirley Holmes 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Zestrea românilor 16.00 Serial. Moștenitoarea 17.00 Jurnalul Euronews pentru România 17.15 ZOOM/2 17.30 Auto Club 18.00 Serial. Agenția 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Serial. Descurcarea lui Eddie 20.30 Patinaj artistic 22.30 Vânătoare de recompense 23.10. Film. La Est de Eden.

Sâmbătă 21 ianuarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Călătorie în Balcani 7.30 Universul cunoașterii 8.30 Arca lui Noe 9.00 Natură și aventură 9.30 Oala sub presiune 11.00 Televiziunea, dragostea mea 12.00 D'ale lui Mitică (R) 13.00 Film. Dacă e marți, e Belgia 15.00 Patinaj artistic 16.45 Fascinația Modei 17.00 Serial. Miracole 18.00 Mari momente ale secolului XX. Documentar 19.00 Serial. Trăsniții din Queens 19.30 Serial. Amy 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Serial. Reporter de investigații 22.00 Film. Crimă în New Hampshire.

Duminică 22 ianuarie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.30 Medalion folcloric **8.00 Ferma** 9.00 Pescar hoinar 9.30 Info...baza în direct 10.00 H...ora Prichindeilor 11.00 Două roți 11.30 Magazin IT 12.00 Atenție, se cântă! 13.00 Casa ta 13.30 Poftă bună! 14.00 Serial. Lois și Clark – noile aventuri ale lui Superman 15.00 Fascinația Modei 15.15 Patinaj artistic 18.00 Egipt. Documentar 19.00 Atlas 19.30 Serial. Andromeda 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Serial. Lege și ordine 22.00 Film. Iubirea secretă a reginei Victoria.

Ferma

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

16 IANUARIE, LUNI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

17 IANUARIE, MARTI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

18 IANUARIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

19 IANUARIE, JOI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

20 IANUARIE, VINERI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

21 IANUARIE, SÂMBĂTĂ (Petr Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

18 ianuarie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 19 ianuarie 2006 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

După știrile și informațiile săptămânii, invitatul în studio va fi Mihai Gheorghiu, șeful Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretudindenii, care în luna decembrie a vizitat comunitatea românilor din Ungaria. Domnia sa va vorbi despre legăturile româno-române.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 16 ianuarie 2006

16.00–16.45 3sferturi academice 16.45–17.00 Magazin științific 17.00–17.30 Planuri de casă 17.30–17.45 Jurnal regional 17.45–18.00 Omul zilei.

Marti, 17 ianuarie 2006

16.00–16.30 Cronică germană 16.30–16.55 Calea Europei 16.55–17.00 Să ne-azăm vorbe 17.00–17.30 De la om la om 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Miercuri, 18 ianuarie 2006

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în lb. mghiară) 16.30–17.15 Viața la țară 17.15–17.30 Dialog spiritual 17.30–18.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Joi, 19 ianuarie 2006

16.00–16.30 Orizonturi sârbesti (em. în lb. sârbă) 16.30–17.00 Universul culturii 17.00–17.30 Pe viu 17.30–17.50 Jurnal regional 17.50–18.00 Omul zilei.

Vineri, 20 ianuarie 2006

16.00–17.00 Punctul pe i 17.00–17.15 Exclusiv 17.15–17.30 Traio Romano 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Omul zilei.

Sâmbătă, 21 ianuarie 2006

16.00–16.45 Patinaj artistic masculin – Lyon 16.45–17.30 În prelungiri 17.30–17.45 Jurnal regional 17.45–18.00 Revista presei.

Duminică, 22 ianuarie 2006

16.00–17.45 Patinaj artistic – Campionatul European 17.45–18.00 – Muzică

DEX online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rrr.ro

Unitate prin diversitate
Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multi-culturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 16 decembrie, luni – ora 19.00
– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz
– Frecvențele posturilor teritoriale

Psalmul 150

Lăudați-L pe Domnul întru sfinții Lui; Lăudați-L pe El întru tăria puterii Lui. Lăudați-L pe El întru puterile Lui; Lăudați-L pe El după mulțimea slavei Lui. Lăudați-L pe El în glas de trâmbiță; Lăudați-L pe El în psaltire și în alăută. Lăudați-L pe El în timpane și în horă; Lăudați-L pe El în strune și în organe. Lăudați-L pe El în chimvale bine răsunătoare; Lăudați-L pe El în chimvale de strigare. Toată suflarea să laude pe Domnul.

Și tăt strână ca furnica/ Când moare n-are nimica". Grigore Leșe se retrage cu pași măsurati pentru a lăsa locul *Lilianeî Iorgulescu*, prezență plină de plasticitate, care anticipând povestea nașterii, a nunții și a morții desfășoară o pânză albă simbolizând drumul vieții, leit-motivul întregului spectacol.

Astfel se deschide spectacolul „Sarea Pământului”, jucat cu sala plină o stagiune întreagă la Teatrul Odeon din București. Folclor ancestral interpretat live de Grigore Leșe și dans contemporan în coregrafia Lilianeî Iorgulescu (totodată protagonistă alături de *Ramona Bărbulescu*, *Violeta Dumitrașcu*, *Andreea Duță* și *Ioana Macarie*) este o apropiere stranie la prima vedere care convinge și seduce prin rafinament și forță de expresie.

Conceput în alb și negru, dansul s-a realizat pe ritmuri de fluier, caval și toacă, interesant alternate cu muzica de arhivă redată de bandă. Astfel, ritualul plămădit din gest, atitudine, expresie și muzică a avut un impact puternic creând o stare predominant tensionată, care a culminat atunci când cele cinci dansatoare, cu brațele întinse, luminate de lumânări, au format o cruce în fața altarului. Iar Grigore Leșe cânta: „Este-un câmpuț lung și lat/ De oițe-nconjurat/ Da la ele cine sade/ Tăt Ionu Sântionu...”

Concertul de la Marginea Lumii s-a încheiat cu câteva colinde, venite din vremuri de demult, cântate de Grigore Leșe împreună cu toți cei prezenți în Sfânta Catedrală Românească din Iova.

E. Iova

Foto: Kiss Zoltán

Jula această inedită formulă de spectacol datorită faptului că în ultimii trei ani cele două spectacole au reprezentat România la cele mai importante manifestări culturale internaționale precum Olimpiada Culturală de la Atena, Grecia 2004, Expoziția Mondială de la Aichi, Japonia 2005, bucurându-se de aprecierea presei și a publicului avizat.

Concertul de la Marginea Lumii a debutat cu muzică vocală, mai precis cu hori de unul singur, interpretate de Grigore Leșe în cel mai arhaic stil consemnat în România („în grumaz”), ale cărui inflexiuni guturale amintesc de cântarea psalmodiată din Biserica Ortodoxă. Artistul s-a însoțit apoi de băta de dobă în ritm de colind, urmate de sonorități de fluier și tilincă care au invocat lumea pastorală. Foarte specială a fost apariția *Doinei Lavric*, acompaniindu-se discret la cobză, prezență misterioasă și învăluitoare, a cărei voce gravă contrastează puternic cu timbrul războinic al lui Grigore Leșe.

Omu-n lume cât trăie/ Tăt strână și-agonisă/

- ❖ **Doina Lavric** este filolog, profesor de română la un prestigios liceu din Suceava și evoluează în spectacolul lui Grigore Leșe „Obârșii” de la începutul anului trecut.
- ❖ **Liliana Iorgulescu** este unul dintre cei mai importanți coregrafi din România, profesor la Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică din București.

Sâmbătă seara, de Sântion, din catedrala Sfântul Nicolae din Iova vocea lui **Grigore Leșe** s-a înălțat la îngeri. În finalul Concertului de la Marginea Lumii, când a cântat împreună cu românii din Ungaria tulburătoarele versuri „Nu-i lumină nicări/ C-or murit tăți oamenii”, am înțeles că suntem obligați să ne păstrăm viu sufletul și simțirea românească.

Pentru a doua oară la noi acasă, Grigore Leșe a ținut să ne dăruiască o seară de excepție aducând în scenă (de data aceasta întruchipată de spațiul sacru al Catedralei) fragmente din spectacolele „Obârșii” și „Sarea Pământului”.

Alăturarea unor momente din universuri diferite ale artei – folclorul tradițional și dansul contemporan – a demonstrat că este perfect justificată atunci când propune o reîntoarcere la simbolurile arhetipale.

Grigore Leșe a ales pentru

FOAIA
românească
13 IANUARIE 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcaș, Ștefan Crăsta. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Iova, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Iova, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2005: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.